

Nr. înregistrare 161/A.M.M./30.01.2020

**RAPORT
DE ACTIVITATE**
pentru ariile naturale protejate
PARCUL NATURAL APUSENI
ROSPA0081 Munții Apuseni-Vlădeasa
ROSCI0002 Apuseni
ROSCI0016 Buteasa
și cele 55 de arii naturale protejate care fac obiectul
Contractului nr
132/18.11.2014

- Anul 2019 -

Cuprins

Cuprins	2
ABREVIERI	3
1. DATE DE IDENTIFICARE A ADMINISTRATORULUI ȘI A ARIILOR NATURALE PROTEJATE.....	4
2. ENUMERAREA OBIECTIVELOR DE CONSERVARE CARE AU STAT LA BAZA ÎNFIINȚĂRII ARIILOR NATURALE PROTEJATE PARCUL NATURAL APUSENI ȘI ROSCI 0002 APUSENI, ROSCI 0016 BUTEASA, ROSPA0081 MUNȚII APUSENI-VLĂDEASA	4
3. PRESIUNI ANTROPICE ȘI NATURALE EXERCITATE ASUPRA ARIILOR NATURALE PROTEJATE.....	6
4. STAREA DE CONSERVARE A ARIILOR NATURALE PROTEJATE COMPARATIV CU ANUL PRECEDENT	10
5. NUMĂR DE AVIZE FAVORABILE / NEFAVORABILE ELIBERATE DE CUSTODE PENTRU PLANURI / PROIECTE / ACTIVITĂȚI SUPUSE PROCEDURILOR DE REGLEMENTARE DE MEDIU	12
6. CONTROALE ALE AUTORITĂȚILOR DE MEDIU	14
P1. MANAGEMENTUL BIODIVERSITĂȚII	15
1.1. Inventariere și cartare	15
1.2. Monitorizarea stării de conservare.....	16
1.3. Pază, implementare reglementări și măsuri specifice de protecție	16
1.4. Managementul datelor.....	26
1.5. Reintroducerea speciilor dispărute.....	26
1.6. Reconstrucție ecologică	26
1.7. Implementarea setului de măsuri minime de conservare, respectiv a planului de management	26
P2. TURISM	28
2.1. Infrastructură de vizitare	28
2.2. Servicii, facilități de vizitare și promovarea turismului.....	28
2.3. Managementul vizitatorilor.....	29
P3. CONȘTIENȚIZARE, CONSERVARE TRADIȚII ȘI COMUNITĂȚI LOCALE.....	31
3.1. Tradiții și comunități.....	31
3.2. Conștientizare și comunicare.....	31
3.3. Educație ecologică	35
P4. MANAGEMENT ȘI ADMINISTRARE	37
4.1. Echipament și infrastructură de funcționare	37
4.2. Personal de conducere, coordonare, administrare.....	37
4.3. Documente strategice și de planificare (stadiul de realizare a regulamentului, planului de management, a unor proiecte cu finanțare europeană/alte surse de finanțare care vizează aria naturală protejată)	38
4.4. Instruire personal.....	39
4.5. Bugetul asigurat pentru administrarea ariei naturale protejate, pentru anul în care se face raportarea (valoarea cheltuielilor efectuate în folosul ariei, valoarea tarifelor încasate).....	40
4.6. Bugetul alocat pentru anul 2020 (sursele de finanțare, valoare, activități propuse).....	41

ABREVIERI

APM	Agencia pentru Protecția Mediului
APNA	RNP Romsilva - Administrația Parcului Natural Apuseni R.A.
PNA	Parcul Natural Apuseni
CAV	Centru Administrativ și de Vizitare
CCM	Contract Colectiv de Muncă
CS	Consiliu Științific
CV	Centru de Vizitare
DAF	Drum auto forestier
DS	Diracție Silvică
EIP	Echipament Individual de Protecție
GIS	Sisteme Informatice Geografice
GNM	Garda Națională de Mediu
APLA	Agencia de PM și Intervenție pentru Agricultură
HG	Hotărâre de Guvern
ISER	Institutul de Speologie "Emil Racoviță"
IT	Tehnologia Informației
L	Lege
OM	Ordin de Ministru
OS	Ocol Silvic
OUG	Ordonanță de Urgență
PNA	Parcul Natural Apuseni
PSI	Paza și Stingerea Incendiilor
RNP-Romsilva	Regia Națională a Pădurilor - Romsilva
SSM	Securitatea și Sănătatea în Muncă
u.a.	Unitate amenajistică
UP	Unitate de Producție
UAT	Unitate Administrativ-Teritorială

1. DATE DE IDENTIFICARE A ADMINISTRATORULUI ȘI A ARIILOR NATURALE PROTEJATE

Administratorul ariilor naturale protejate pentru care s-a întocmit prezentul raport este RNP-Romsilva Administrația Parcului Natural Apuseni R.A. (APNA).

Aceasta este o unitate cu personalitate juridică a Regiei Naționale a Pădurilor - Romsilva (RNP-Romsilva), și a fost constituită în baza Hotărârii de Guvern nr. 229/2009 și care a funcționat anterior începând cu anul 2004 ca subunitate a Direcției Silvice Oradea.

Ariile naturale protejate care fac obiectul prezentului raport sunt administrate în baza contractului de administrare înregistrat cu nr. RNP 132/19.11.2014 și nr. APNA 2056/19.11.2014, încheiat între Regia Națională a Pădurilor - Romsilva și RNP Romsilva - Administrația Parcului Natural Apuseni R.A.

Perioada de raportare aferentă prezentului document este 01.01.2019 - 31.12.2019.

2. ENUMERAREA OBIECTIVELOR DE CONSERVARE CARE AU STAT LA BAZA ÎNFIINȚĂRII ARIILOR NATURALE PROTEJATE PARCUL NATURAL APUSENI ȘI ROSCI 0002 APUSENI, ROSCI 0016 BUTEASA, ROSPA0081 MUNȚII APUSENI-VLĂDEASA

Parcul Natural Apuseni (PNA) se suprapune cu siturile Natura 2000: ROSCI0002 Apuseni și ROSPA0081 Munții Apuseni-Vlădeasa. ROSCI0016 Buteasa este inclus în ROSPA0081 Munții Apuseni - Vlădeasa. De asemenea, sunt incluse în perimetrele PNA și siturilor Natura 2000 administrate, 55 de arii naturale protejate (monumente ale naturii și rezervații naturale).

Parcul Natural Apuseni (PNA) are o suprafață de 75.786 ha stabilită prin Legea nr. 5/2000, iar descrierea limitelor și harta PNA, precum și încadrarea ariei protejate ca parc natural au fost aprobate prin HG nr. 230/2003, întinzându-se pe raza județelor Bihor, Alba și Cluj.

Datorită importanței carstului în general și a anumitor fenomene carstice caracteristice acestei zone a României, în arcașul actual al PNA a fost propusă constituirea unui parc național încă din deceniul al patrulea al secolului XX de către savantul român Emil Racoviță.

În ultimele decenii s-a mai evidențiat un element al importanței zonei, aceasta fiind printre ultimele zone naturale de carst împădurit de mari dimensiuni din Europa. Această zonă adăpostește plante în cel mai sudic punct al arealului lor de răspândire din emisfera nordică. Habitatele subterane specifice zonelor carstice au determinat evoluția unui mare număr de endemite troglobionte.

Comunitățile umane din zona parcului, aparțin uneia din cele mai reprezentative populații locale la nivel național din punct de vedere al identității, obiceiurilor și tradițiilor. Această populație poartă denumirea de "moji".

Zona posedă un peisaj de înaltă calitate estetică, cu o mare diversitate de habitate, floră și faună, care se datorează utilizării metodelor tradiționale de utilizare a terenului, organizării sociale și obiceiurilor specifice.

Conform prevederilor OUG 57/2007, privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, modificată, completată și aprobată prin Legea nr. 49/2011, PNA corespunde categoriei V IUCN: „Peisaj protejat: arie protejată administrată în principal pentru conservarea peisajului și recreere”, având ca obiectiv principal „protecția și conservarea unor ansambluri peisagistice în care interacțiunea activităților umane cu natura de-a lungul timpului a creat o zonă distinctă, cu valoare semnificativă peisagistică și/sau culturală, deseori cu o mare diversitate biologică”.

ROSCI 0002 Apuseni cu o suprafață de 75.943 ha, a fost desemnat ca arie protejată, sit Natura

2000, datorită prezenței a 39 tipuri de habitate de interes comunitar, 13 specii de mamifere, 3 specii de amfibieni, 4 specii de pești, 11 specii de nevertebrate, 7 specii de plante enumerate în anexa II a Directivei Consiliului 92/43/CEE, ca și pentru cei 152 de taxoni importanți de floră și faună, inclusiv pentru valoroasele elemente naturale componente ale peisajului cu importante atribute definite de număr, densitate mare și de valențe estetice, științifice, recreative și educative superioare.

ROSPA0081 Munții Apuseni-Vlădeasa, cu o suprafață de 93.082 ha, a fost desemnat ca sit Natura 2000, datorită prezenței unei specii de interes conservativ global, *Crex crex*, celor 20 de specii de păsări amenințate la nivel comunitar și celor 35 de specii de păsări cu migrație regulată, zona propusă constând din Parcul Natural Apuseni lărgit cu Muntele Vlădeasa, pentru a include habitate importante din punct de vedere avifaunistic reprezentate de pădurile întinse de molid, amestec de molid - fag, de fag, respectiv zonele stâncoase unde își găsesc loc de cuibărit speciile de răpitoare, ca și pajistile care reprezintă locuri de hrănire pentru speciile menționate și de cuibărit pentru alte specii de păsări.

ROSCI 0016 Buteasa cu suprafața de 396 ha, este inclus în întregime în ROSPA0081 Munții Apuseni -Vlădeasa, include și se suprapune cu rezervația naturală 2.146 Vârful Buteasa, declarată prin Legea 5 din 2000. Situl a fost declarat pentru habitatele de interes comunitar: 4030 – Tufărișuri uscate europene; 6430 – Comunități de lizieră cu ierburi înalte hidrofile de la nivelul câmpurilor, până la cel montan și alpin; 9110- Păduri de fag de tip Luzulo-Fagetum, ca și pentru speciile de interes comunitar: triton comun transilvănean (*Triturus vulgaris ampelensis*), triton cu creastă (*Triturus cristatus*), buhai de baltă cu burta galbenă (*Bombina variegata*), Carab (*Carabus hampel*), șarpe de casă (*Natrix natrix*).

Conform Formularului Standard completat în anul 2000 pentru caracterizarea ariei protejate 2.146 Vârful Buteasa, fauna de talie mare care își găsește adăpost în zonă include ursul, mistrețul, capra neagră, râsul, cerbul, căprioara, iar dintre păsări, cocoșul de munte. Deși aceste specii importante nu au fost menționate nici în formularul standard al ariei naturale protejate completat ulterior, în anul 2007, nici în formularul standard al ROSCI 0016 Buteasa, toată zona de culme, din împrejurimile stațiunii Stâna de Vale, continuându-se cu suprafețele de pădure și pajiste aferente culmii principale a Vlădesei care face trecerea către zona inclusă în Parcul Natural Apuseni reprezintă unul din ultimele refugii ale faunei de talie mare din Carpații Occidentali, fiind caracterizată printr-o deosebită sălbăticie și frumusețe.

Pe baza interpretării informațiilor cuprinse în amenajamentul silvic al OS Remeți se poate afirma că arboretele din jurul Vf. Buteasa sunt aproape exclusiv de molid, cu vârste cuprinse între 60-150 de ani, cu media peste 100 ani.

Suprafața inclusă în fondul forestier totalizează aproximativ 265 ha (67% din suprafața sitului). Zona din afara fondului forestier este reprezentată de stâncării și grohotișuri, pălcuri de jneapăn (care acoperă aproximativ 10% din suprafața sitului), tufărișuri de ienupăr (pe aproximativ 16% din suprafața sitului) și pajiste subalpină (aproximativ 6% din suprafața sitului).

Datorită neconcordanțelor existente între datele conținute în Formularul standard Natura 2000 și informațiile bibliografice deținute, se impune, verificarea acestora în baza unui studiu mai aprofundat al zonei vizate.

Pe scurt, obiectivele de conservare care au stat la baza înființării PNA și ale siturilor Natura 2000 conexe, se pot sintetiza astfel:

1. menținerea diversității ecosistemelor, a speciilor și peisajului;
2. menținerea unei interacțiuni armonioase între comunitățile umane locale și natură, prin protecția peisajului terestru și/sau acvatic și continuarea utilizărilor tradiționale ale terenurilor, practicile de construcție și manifestărilor sociale și culturale;
3. menținerea și stimularea stilului de viață precum și a activităților economice tradiționale bazate pe utilizarea durabilă a resurselor, a culturii tradiționale.

3. PRESIUNI ANTROPICE ȘI NATURALE EXERCITATE ASUPRA ARIILOR NATURALE PROTEJATE

În analiza presiunilor au fost evaluate influențele naturale sau antropice trecute sau prezente care afectează în mod cumulativ sau separat viabilitatea pe termen lung și/sau mediul unei specii sau a unui habitat.

PARCUL NATURAL APUSENI ȘI ROSCI 0002 APUSENI, ROSCI 0016 BUTEASA, ROSPA0081 MUNȚII APUSENI-VLĂDEASA ȘI CELE 53 DE ARII NATURALE PROTEJATE

Principalele presiuni antropice care se exercită la nivelul habitatelor și speciilor din PNA și siturile Natura 2000 administrate, sunt următoarele (enumerarea s-a realizat utilizând codurile Natura 2000 Standard Data Form Explanatory Notes):

Activități agricole, silvice și creșterea animalelor:

101. Modificarea practicilor agricole

140. Pășunatul

141. Abandonarea sistemelor pastorale

151. Eliminarea tufărișurilor și arbuștilor

180. Arderea controlată

190. Alte activități agricole și silvice

Efectele pășunatului asupra biodiversității pot fi negative atât din punct de vedere al suprapășunatului, cât și al subpășunatului. Impactul suprapășunatului este foarte evident, mai ales în anumite zone ale parcului în locurile din jurul stânelor cum ar fi poiana Călineasa, Bălileasă, Vărășoaia, zona Lăzurani, curba Firii, poiana Terpeș, zona Micău etc. Datorită faptului că locurile de muls și innoptat al animalelor nu este schimbat periodic (3-4 zile) apar zone lipsite de vegetație și ulterior se manifestă fenomenul de acidifiere a solului și apariția plantelor acidofile care iau locul plantelor spontane pentru o anumită perioadă de timp, ceea ce duce la scăderea diversității floristice în aceste zone.

În anul 2019 a fost monitorizată activitatea pastorală pe pajiștile din zona PNA și a siturilor Natura 2000 administrate, rezultând un nivel de utilizare similar anilor anteriori. Activitatea de pășunat se realizează cu animale aflate în proprietatea locuitorilor din comunitățile locale de pe suprafața parcului și zonele limitrofe.

Lipsa pășunatului în anumite zone utilizate în mod tradițional ca pășuni, duce la reducerea diversității floristice în decursul procesului de succesiune ecologică, de transformare a pajiștilor în ecosisteme forestiere. Acest fenomen a fost remarcat, în cursul acestui an, ca și în anii anteriori, pe unele pajiști din PNA cum ar fi: poiana Onceasa, poiana Vărtopul Mic, poiana Fulgerata, poiana Florilor. În alte zone situația este totuși menținută sub control prin acțiunile de întreținere a pajiștilor impuse pe terenurile pentru care se oferă subvenții din partea APIA.

În primăvara anului 2019 în zona Aleu a fost incendiată o suprafață de pășune unde există și vegetație forestieră pe o suprafață de aproximativ 40 ha de către persoane din comunitatea locală. Au fost făcute cercetări de către organele abilitate fără a fi identificat făptuitorul. Pentru o parte din pajiștile din zona PNA și a siturilor Natura 2000 aflate în administrare, activitatea de pășunat și întreținere a pajiștilor a fost avizată și s-a realizat monitorizarea activităților.

Pe parcursul anului 2019 s-a constatat o creștere a suprafețelor de teren abandonate pe care nu se mai desfășoară activități tradiționale de cosit. Prin abandonarea lor, fânețele montane bogate în specii vor fi înlocuite treptat cu zone împădurite, care pe de o parte nu sunt atât de bogate în specii, iar pe de altă parte modifică semnificativ configurația peisajului.

Managementul fondului forestier

160. Managementul silvic

162. Plantarea artificială

164. Tăierea controlată

166. Eliminarea arborilor morți (Tăiere de igienizare)

Exploatarea planificată a resurselor forestiere se face cu respectarea regimului silvic.

În anul 2019 au fost verificate partizile pentru care s-au emis condiții specifice pentru exploatare de către APNA. Ocoalele silvice care administrează fond forestier în PNA și în siturile Natura 2000 administrate de către APNA au solicitat condiții specifice pentru punerea în valoare și au fost verificate în teren.

De asemenea, au fost urmărite lucrările de împăduriri, constatându-se că toate ocoalele care administrează fond forestier au efectuat lucrări de împădurire pe suprafețele trecute în clasa de regenerare, cu specii autohtone.

În cursul anului 2019 s-a constatat că este des întâlnită, în comparație cu anii precedenți, amplasarea materialului lemnos, sub formă de trunchiuri și catarge, de-a lungul drumurilor din ariile naturale protejate, precum și păstrarea în aceste locații pentru o perioadă mai lungă de timp.

În unele cazuri s-a constatat că exploatarea forestieră nu sunt aplicate conform cu normele tehnice în vigoare, iar tăierile și extragerile materialului lemnos rezultat s-au făcut uneori cu utilaje și metode inadecvate care afectează solul, seminșul, etc.

Tăierile ilegale s-au redus considerabil pe teritoriul PNA, au mai existat situații destul de rare cu astfel de tăieri, fiind adoptate măsurile legale care se impun.

Ca urmare a acțiunilor de patrulare întreprinse în anul 2019 pe suprafețe din PNA, ROSCI0002 Apuseni, ROSCI0016 Buteasa și ROSPA 0081 Munții Apuseni-Vlădeasa, au fost identificate tăceri ilegale de arbori atât din fondul forestier cât și din pașiși împădurite, pentru care s-au întocmit rapoarte și au fost aplicate măsurile legale.

Amplasarea materialului lemnos rezultat din prelucrare (cherestea etc) de-a lungul drumurilor din ariile naturale protejate, precum și păstrarea în aceste locații pentru o perioadă mai lungă de timp, aduce prejudicii ansamblului peisagistic din PNA și siturile Natura2000 aflate în administrare.

S-a constatat și faptul că atacurile de *Ips sp.* au crescut ușor comparativ cu anii precedenți, măsurile aplicate de către administratorii fondului forestier pentru controlul și reducerea populațiilor acestora fiind amplasarea de curse feromonale, precum și extragerea arborilor infestați din fondul forestier.

Administratorii fondului forestier nu au reușit până la finalul anului 2019 extragerea în totalitate a masei lemnoase doborâte și afectate de furtuna din 17.09.2017, existând în acest context riscul unor atacuri mai consistente ale gândacilor de scoarță, preponderent a genului *Ips*, dacă nu se vor adopta măsuri urgente de prevenire ale atacurilor dăunătorilor forestieri și de extragere a materialului lemnos în timp util.

Activități de pescuit, vânătoare și cules

243. Braconajul, otrăvirea, capcane

250. Recoltarea din floră

251. Recoltarea ilegală de specii floristice

În anul 2019 s-a constatat o scădere a cantităților de ciuperci colectate datorată atât secetei prelungite cât și a culesului intensiv de ciuperci din ultimii ani.

Au fost continuate acțiunile de control la punctele de achiziție de ciuperci și fructe de pădure, împreună cu reprezentanți ai Jandarmeriei Moștanca.

La punctele de achiziție s-a constatat existența deșeurilor abandonate. Aceste deșeurii sunt rezultate în urma activităților de achiziție a fructelor de pădure, ciupercilor și plantelor medicinale.

Agenții economici nu evacuează deșeurile de la punctele de achiziție, astfel se constată faptul că nu se respectă condiția impusă de APNA prin avizele emise pentru aceste tipuri de activități.

Pe parcursul anului 2019 nu au mai fost amplasate tabere ilegale de culegători de ciuperci față de anii anteriori, astfel cantitatea de deșeurii a fost mult diminuată.

Braconajul însă, deși la scară mică, reprezintă o amenințare asupra speciilor de faună de interes cinegetic și a celor strict protejate, precum carnivore mari, păsări răpitoare, chiar dacă această activitate ilegală este permanent monitorizată și se iau măsuri de combatere a acesteia.

În anul 2019, au fost intensificate activitățile de prevenire a braconajului de către personalul APNA în colaborare cu Jandarmeria Montană și reprezentanții Poliției Române.

Activități miniere și extragere de minerale

301. Cariere

În prezent, pe teritoriul ariilor naturale protejate funcționează două cariere, la Băița-Plai jud. Bihor și la Mătișești jud. Alba. De asemenea, sunt prezente halde de steril în zonele Băița-Nucet, Valea Fagului, Valea Seacă, Valea Aleului, Valea Rea. Aceste zone sunt afectate într-un mod aproape iremediabil de intervenția antropică, impunându-se măsuri de reconstrucție ecologică. Toate aceste activități au început anterior anului 2004 și sunt monitorizate și în prezent.

În anul 2019, în urma verificărilor periodice, nu au fost constatate alte exploatări de resurse minerale, în plus față de cele menționate.

Activități de urbanism, industrializare sau activități similare

402. Urbanizare discontinuă

403. Locuințe/așezări dispersate

409. Alte forme de așezări

420. Depozite de deșeurii

Una din principalele presiuni cu care se confruntă APNA de la începutul funcționării administrației este cea de extindere și dezvoltare a zonelor locuite, fără ca aceste activități să fie generate întotdeauna de nevoi locale ci, mai curând de persoane sau grupuri de persoane din afara comunităților locale. Prin procesul de planificare, monitorizare și control, APNA a încercat permanent să prevină degradarea peisajului și biodiversității, fragmentarea și degradarea habitatelor prin mijloacele legale și logistice de care dispune, nivelul acestei categorii de presiuni rămâne ridicat.

Pentru construcțiile ilegale identificate s-au aplicat măsurile legale și se monitorizează de asemenea efectele demersurilor legale întreprinse de către APNA în anii anteriori.

De asemenea, s-a continuat monitorizarea în vederea prevenirii abandonării deșeurilor și evacuării deșeurilor abandonate. În cursul anului 2019 s-au identificat noi zone de abandonare a deșeurilor precum și menținerea unor depozități preexistente în locații de pe raza PNA și sfințurilor Natura 2000 administrate. Personalul APNA întreprinde acțiuni de conștientizare a populației locale, numeroase activități de igienizare, montare de coșuri pentru colectarea deșeurilor. Existența depozitării necontrolate a deșeurilor în afara locurilor special amenajate se datorează lipsei contractelor cu firmele de salubritate sau nerespectării prevederilor contractuale de către acestea, dezinteresului manifestat de către locuitori și turiști față de această problemă.

Timpul liber și turismul

602. Complex de schi

608. Camping, caravane

622. Vehicule nemotorizate

623. Vehicule motorizate

624. Alpinism, turism montan, speologie

Activitățile intensive de recreere, necontrolate, mai ales în zonele sensibile ale ariilor naturale protejate se constituie ca presiuni asupra gradului de conservare a speciilor și habitatelor,

peisajului și fenomenelor geomorfologice. Prin activitatea de avizare și controlul exercitat de APNA, aceste acțiuni sunt stopate sau menținute la un nivel minim.

Ca urmare a acțiunilor de patrulare și controalelor tematice, în acest an, s-au luat măsuri pentru dezafectarea unor vetre de foc ilegale, sancționarea accesului cu vehicule motorizate în afara drumurilor publice și a campării în perimetre neavizate, abandonării necontrolate a deșeurilor. O presiune ridicată asupra habitatelor naturale o reprezintă ATV-urile din zona pârtiilor de schi din Vârtop care circulă în afara drumurilor publice și intră inclusiv pe proprietățile private din comunitățile locale.

Similar anilor precedenți, în anul 2019 s-a insistat pe acțiuni de prevenire și control a acestor tipuri de activități.

Poluare și alte impacturi ale activităților umane

700. Poluarea

701. Poluarea apei

703. Poluarea solului

709. Alte forme de poluare sau alte forme asociate de poluare

În unele zone carstice (ex. Platoul Carstic Ghețari, Ocoale, Padiș, Căput, etc.) lipsește un sistem de colectare, evacuare, epurare a apelor uzate, iar sistemele proprii care deservește construcțiile existente sunt ineficiente sau exploatate defectuos de către proprietari producându-se astfel o poluare difuză a apei care nu se filtrează în sistemele carstice și iese uneori la suprafață unde este utilizată ca apă potabilă. Lipsa unui sistem eficient de distribuție a apei potabile și de epurare a apelor menajere sunt probleme majore care, în unele zone, constituie factori limitativi pentru dezvoltarea acestora, și pot duce la degradări ireversibile ale ecosistemelor subterane. Calitatea apelor curgătoare este afectată de poluarea cu deșeuri menajere din gospodăriile localnicilor, dar și din activitățile turistice. Fenomenul are o amploare mai mare în zona de intravilan din platoul Padiș și Valea Cetăților, în zona Văii Sighiștelului și în localitățile situate în bazinul superior al Văii Arieșului, satul de vacanță Vârtop.

Pe parcursul anului 2019 s-au efectuat verificări în teren privind potențiale surse de poluare, insistându-se pe acțiuni de prevenire și control.

Schimbări ale condițiilor hidraulice provocate de om

850. Modificarea funcționării hidrografice

852. Modificarea structurală a cursurilor de apă interloară

890. Alte schimbări ale condițiilor hidraulice provocate de om

După construirea în trecut a barajelor care au creat acumulațiile existente (lacul Fântânele, lacurile din amonte și aval de Boga, lacul de pe valea Drăganului) s-au produs modificări în structura habitatelor, a compoziției în specii și a peisajului datorită fragmentării habitatului acvatic, a trecerii de la un regim de apă curgătoare la regim hidrologic lacustru, a etajării pe verticală a noilor lacuri formate. În funcție de dimensiuni, acestea generează un impact diferențiat, care e dificil de cuantificat în condițiile în care nu s-au efectuat studii asupra biodiversității înainte de construirea lor (în anii 1970), care să servească drept comparație pentru evaluarea potențialului impact pe care aceste amenajări antropice l-au avut sau îl mai au asupra mediului.

De asemenea, mai ales în zona sensibilă din platoul Padiș, dar și în alte zone cum ar fi bazinul superior al Văii Arieșului, s-au realizat numeroase captări de apă subterană fără o planificare teritorială adecvată și studii hidro-geologice de referință, după metoda „primul sosit – primul servit”. Acestea pot produce modificări ale circulației apelor de suprafață și din sistemele carstice.

Lucrările de regularizare a torenților, în general, și, mai ales, lucrările transversale efectuate în albia râurilor, afectează în mod negativ speciile de pești prin fragmentarea habitatului. Sunt afectate preponderent acele specii de pești care nu pot efectua sărituri mari pentru a depăși pragurile transversale: zglăvoaca (*Cottus gobio*), zvărluga (*Cobitis taenia*), chișcarul (*Eudontomyzon*

danfordi), petrocul (*Gobio uranoscopus*), etc. Toate lucrările realizate cu respectarea prevederilor legale în perioada asigurării administrării de către structura noastră și care au fost supuse procesului de avizare au avut ca și condiții principale asigurarea prevenirii fragmentării habitatelor.

Se monitorizează impactul asupra habitatelor și a biodiversității apărut ca urmare a prezenței microhidrocentralelor pe Valea Drăganului, în ROSPA0081 Munții Apuseni-Vlădeasa.

Procese naturale biotice

950. *Evoluția biocenotică*

990. *Alte procese naturale*

Schimbările rapide din mediul înconjurător sunt cauzate de creșterea populației la nivel mondial, de creșterea ratei de consum a resurselor de către societatea umană și de schimbări ale tehnologiilor și ale organizării politico-sociale. Cea mai importantă componentă a schimbărilor globale o reprezintă modificarea climei datorită creșterii concentrației gazelor cu efect de seră, care are un impact important asupra mediului și activităților economico – sociale. Fenomenul de încălzire globală a condus la creșterea frecvenței evenimentelor extreme, alternanța rapidă între caniculă severă/secetă accentuată și precipitații abundente/inundații fiind din ce în ce mai evidentă.

În strânsă relație cu exploatarea materialului lemnos sunt și presiunile reprezentate de cauze naturale. Astfel, vântul puternic poate produce masive doborâturi ale unor pălcuri întregi de pădure, care a fost rărită inițial de o exploatare nerațională.

Administratorii fondului forestier de pe suprafața PNA și a siturilor Natura 2000 administrate nu au reușit până la finalul anului 2019 exploatarea masei lemnoase doborâte și afectate de furtuni, existând în acest context riscul unor atacuri mai consistente ale gândacilor de scoarță, preponderent a genului *Ips*, dacă nu se vor adopta măsuri urgente de prevenire ale atacurilor ca și de extragere a materialului lemnos în timp util.

4. STAREA DE CONSERVARE A ARIILOR NATURALE PROTEJATE COMPARATIV CU ANUL PRECEDENT

PARCUL NATURAL APUSENI ȘI ROSCI 0002 APUSENI, ROSCI 0016 BUTEASA, ROSPA0081 MUNȚII APUSENI-VLĂDEASA ȘI CELE 55 DE ARII NATURALE PROTEJATE

Termenul stare de conservare, conform definiției din Directiva Habitate, se referă la situația de ansamblu a speciilor în bioregiunile din România, evaluările fiind planificate a fi realizate pe câte o perioadă de 6 ani.

Termenul "stare de conservare" a fost utilizat și în formularele standard Natura 2000 pentru a indica situația unei specii la nivelul unui anumit sit Natura 2000 (la care se referea fișa), în aceste cazuri fiind stabilite trei categorii: A ("stare de conservare" excelentă), B ("stare de conservare" bună) și C ("stare de conservare" medie sau redusă).

În vederea eliminării eventualelor confuzii create de utilizarea aceluiași termen în cele două tipuri de cazuri (evaluarea situației la nivel de sit individual și evaluarea situației la nivel de regiune biogeografică), în versiunea de Fișă Standard Natura 2000 adoptată în 2011 termenul "stare de conservare" (în engleză: conservation status) a fost înlocuit cu termenul "grad de conservare" (în engleză: degree of conservation).

Ca urmare, în cazul evaluării situației speciilor și habitatelor de interes comunitar la nivel de regiune biogeografică se utilizează numai termenul „stare de conservare”, iar în cazul evaluării situației speciilor și habitatelor de interes comunitar la nivelul unui sit Natura 2000 se utilizează numai termenul „grad de conservare”.

În vederea monitorizării speciilor și habitatelor și evaluării gradului de conservare a acestora, se continuă realizarea și actualizarea protocoalelor de monitorizare și se extind activitățile de

monitorizare și inventariere, după caz, pe suprafețe incluse în siturile Natura 2000 conexe PNA.

Se continuă monitorizarea habitatelor de interes comunitar pe toată suprafața PNA și a siturilor Natura 2000 conexe, cu preponderență pentru habitatele prioritare, dar și pentru cele sensibile și supuse presiunilor antropice și naturale (habitatele forestiere, cavernicole, de grohotis, de turbării), în vederea evaluării gradului de conservare a acestora pe suprafețele ariilor protejate.

În ansamblu, gradul de conservare a celor 33 tipuri de habitate identificate în arealul PNA și al siturilor Natura 2000 conexe se menține, față de anul precedent, predominant B (bun), prin faptul că suprafețele ocupate de acestea se păstrează în limite relativ constante și și-au menținut integritatea structurală și funcțională. Cu toate că, urmare a furtunii din septembrie 2017, suprafețe relativ importante ocupate, în special, de habitatul 9410 au fost afectate de doborâturi de vânt, gradul de conservare a acestui tip de habitat se menține ca fiind A (excelent) pentru că există premise bune de regenerare.

În zonele de conservare specială, în care predomină habitatul 9410 *Păduri acidofile cu Piceaabies din regiunea montană (Vaccinio-Piceetea)* a scăzut impactul antropic negativ, dar a crescut riscul unor atacuri mai consistente ale gândacilor de scoarță, preponderent a genului *Ips*, dacă nu se vor adopta măsuri urgente de prevenire ale atacurilor ca și de extragere a materialului lemnos în timp util. În zonele din afara zonei de conservare specială, unde se continuă activitatea de exploatare a masei lemnoase, preponderent a arborilor cu vârste înaintate, se observă o scădere a diversității biologice, fiind afectate, prin diminuarea locurilor de cuibărit, mai ales speciile de păsări răpitoare de zi și noapte, ca și cele de ciocănitori. De aceea se continuă monitorizarea acestor aspecte, cât și a dinamicii evoluției populațiilor de păsări și micromamifere.

Exploatarea resurselor naturale, reprezentate preponderent de fructe de pădure, ciuperci și plante medicinale, exercită o presiune care, în condițiile unei legislații permissive preponderent neadekvate reglementării acestor activități, cu scopul evitării afectării negative a capacității de suport a ecosistemelor, ca și a dificultăților de punere a ei în aplicare, poate să ducă la diminuarea acestor resurse. În situația unor studii de evaluare a impactului activității asupra mediului realizate superficial de firmele din domeniu, aceste activități de colectare, achiziționare, comercializare a fructelor de pădure, ciupercilor, plantelor medicinale etc., ar putea conduce la scăderea gradului de conservare al habitatelor din care acestea sunt colectate cât și a bazei trofice pentru o serie de specii de faună, una din speciile cele mai afectate fiind *Ursus arctos*. Se realizează monitorizarea acestor tipuri de activități în perioada sezonelor de recoltare.

În cadrul proiectului LIFE "Conservarea speciilor de liileci din Munții Pădurea Cratului, Bihor, Trascău" derulat în perioada 2010 - 2013, implementat de APM Bihor și APLR au fost montate porți, sisteme de închidere a accesului în peșterile Coliboaia, Humpleu, Măgura, Fănațe și Onceasa pentru protecția speciilor de liileci existente în acestea. Se constată rezultate favorabile transpuse prin menținerea gradului de conservare a populațiilor de chiropterelor în aceste habitate, dar și păstrarea integrității structurale și funcționale a ecosistemelor subterane vizate. Prin sistemul de avizare și control direct a activităților cu caracter speologic se menține sub control accesul în peșterile cuprinse în PNA și siturile Natura 2000 conexe, ducând la menținerea gradului de conservare a acestor tipuri de habitate, acesta fiind A (excelent).

Speciile de carnivore mari sunt monitorizate permanent, gradul de conservare a populațiilor existente în PNA este constant, neînregistrându-se fluctuații importante privind dinamica populațiilor rezidente față de anii precedenți. Aceleași aspecte fiind înregistrate și pentru speciile de erbivore precum cerb comun, căprior, capra neagră.

Rezultatele evaluărilor din anii anteriori, precum și în 2019 au arătat că în PNA și ROSCI002 Apuseni trăiesc un număr de aproximativ 26 lupi (*Canis lupus*). Acest număr reprezintă numărul optim în raport cu suprafața PNA și ROSCI002 Apuseni, luând în considerare repartiția habitatelor preferate și biologia speciei. Este semnalată, în județul Cluj, prezența a două grupuri de 8 și respectiv 7 lupi, iar în județele Bihor și Alba câte un haitic, format din 6 și respectiv, 5 lupi. Concluziile monitorizării speciei arată că se menține gradul de conservare B (Bun), urmărindu-se

mai atent trendul populației în următorii ani, habitatele forestiere preferate având grade de conservare de tip A (excelent) sau B (Bun).

În mod similar, se poate considera o populație bine reprezentată și pentru râs (*Lynx lynx*), existând pe suprafața PNA un număr de circa 20 râși (7 în județul Cluj, 5 în Bihor și 8 în județul Alba), având un grad de conservare B (Bun). Monitorizarea acestei specii este în curs de extindere, rezultând o imagine mai amplă a ecologiei populației de *Lynx lynx* și a arealului utilizat de aceasta în PNA și siturile Natura 2000 conexe.

Cu toate că speciile de carnivore mari nu figurează în Formularul standard al ROSCI 0016 Buteasa, este necesară evaluarea efectivelor și statutului de conservare a speciilor menționate, având în vedere conectivitatea populațiilor cu cele din PNA și ROSCI 0002 Apuseni.

Monitorizările realizate pentru ursul brun (*Ursus arctos*), pe parcursul administrării ariilor naturale protejate până în prezent, au scos în evidență menținerea unui număr relativ constant, respectiv: 21-25 de exemplare, număr considerat de specialiști ca fiind sub capacitatea de suport a ecosistemelor preferate de acest mamifer. În anul 2019 efectivul de urs brun este distribuit astfel: 7 exemplare în județul Bihor, 14 exemplare în județul Cluj și aproximativ 2 exemplare în județul Alba, însumând circa 23 exemplare. Acest lucru este alarmant, deoarece populația de *Ursus arctos* din Apuseni are un grad de izolare mai mare față de alte populații din Carpați. Având în vedere faptul că specia nu figurează în formularul standard al ROSCI 0002 Apuseni și al ROSCI 0016 Buteasa este necesară continuarea studierii acestei populații de *Ursus arctos*, cu preponderență pentru înțelegerea gradului de izolare, a coridoarelor de conexiune cu alte populații de urs din perimetrul Carpaților, a capacității de suport a și a ofertei trofice a habitatelor.

În PNA există o rețea de căi de acces destul de amplă, care nu a fost extinsă în ultimul timp, în anul 2019 realizându-se doar modernizări, reabilitări și reparații ale căilor de acces existente, evitându-se până în prezent fragmentarea suplimentară a habitatelor.

Habitatele de pajiști și fânețe își mențin gradul de conservare B (bun), dar aceste habitate se confruntă cu o creștere a suprafețelor de teren abandonate pe care nu se mai desfășoară activități tradiționale de cosit și/sau pășunat. Se evidențiază necesitatea coroborării mai eficiente a legislației mediului cu cea din domeniul agricol, pentru evitarea, pe viitor, a degradării acestor tipuri de habitate, inclusiv prin lucrări realizate în temei legal din punctul de vedere al actelor normative privind agricultura.

Dezvoltarea și extinderea zonelor construite, inclusiv a construcțiilor izolate, în zonele de pajiști, fără deplină respectare a prevederilor legale, sunt o reală amenințare asupra habitatelor practice atât direct cât și indirect. În cazul habitatelor sensibile, situate cu preponderență în zona de protecție integrală, trebuie luate măsuri legale adecvate de către autoritățile care au fost sesizate de către APNA, cu privire la situațiile existente, menținerea și perpetuarea modului de construire ilegal putând să conducă pe viitor la deteriorarea gravă, uneori ireversibilă a gradului de conservare actual al habitatelor. APNA monitorizează în permanentă astfel de situații, solicitând în mod constant sprijinul autorităților competente pentru soluționarea cazurilor apărute.

Starea ecologică, chimică și potențialul ecologic al corpurilor de apă de suprafață la nivelul PNA și a siturilor administrate se poate caracteriza ca fiind bună-moderată.

5. NUMĂR DE AVIZE FAVORABILE / NEFAVORABILE ELIBERATE DE CUSTODE PENTRU PLANURI / PROIECTE / ACTIVITĂȚI SUPUSE PROCEDURILOR DE REGLEMENTARE DE MEDIU

În anul 2019, APNA a emis în total 170 avize, din care 167 au fost favorabile cu impunerea de condiții și recomandări, în vederea respectării prevederilor legale în vigoare, iar 32 dintre acestea au fost emise în baza hotărârii Consiliului Științific înființat pe lângă APNA. Din totalul avizelor emise în anul 2019, 3 avize au fost nefavorabile emise în baza hotărârii Consiliului Științific înființat pe lângă APNA.

În mod continuu au fost înregistrate și analizate documentațiile transmise în vederea obținerii avizelor, uneori, s-au solicitat clarificări și completări, s-au verificat în teren locațiile și amplasamentele propuse pentru realizarea de construcții/investiții, au fost transmise spre analiză membrilor Consiliului Științific, după caz, și în final au fost emise avize de către APNA în deplină temei legal. În anumite situații au fost desemnate persoane din partea APNA care să participe și să supravegheze respectarea condițiilor impuse prin avizele eliberate pentru activitățile propuse a fi desfășurate.

Relaționarea cu Consiliul Științific

Componența Consiliului Științific al Parcului Natural Apuseni a fost aprobată de către Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor prin *Ordinul nr. 1967 din 14.12.2015* și revizuită ulterior prin *Ordinul nr. 1222 din 29.06.2016 privind aprobarea componenței Consiliului Științific înființat pe lângă Administrația Parcului Natural Apuseni*.

APNA a menținut permanent comunicarea cu membrii Consiliului Științific prin transmiterea on-line a solicitărilor pentru care a fost necesară emiterea unei hotărâri în vederea fundamentării științifice a avizelor APNA.

În data de 22.03.2019, la sediul Administrației Parcului Natural Apuseni a avut loc ședința de lucru a Consiliului Științific, în cadrul căreia au fost discutate și analizate atât problemele cu care se confruntă Administrația Parcului Natural Apuseni, cât și solicitările de avizare cuprinse pe ordinea de zi.

Au fost transmise spre analiză și supuse la vot de către membrii Consiliului Științific, un număr de 41 de solicitări pentru realizarea de planuri/programe/activități pe teritoriul ariilor naturale protejate administrate de APNA, respectiv pentru aprobarea planului anual de lucru pentru anul 2019 și al raportului de activitate pentru anul 2018. În urma centralizării voturilor, conform prevederilor legale în vigoare au fost întocmite în total 41 de hotărâri ale Consiliului Științific, în baza cărora APNA a emis avizele solicitate.

Relaționarea cu Consiliul Consultativ de Administrare

Componența Consiliului Consultativ de Administrare al Parcului Natural Apuseni și a siturilor Natura 2000 ROSCI0002 Apuseni, ROSCI0016 Buteasa și ROSPA0081 Munții Apuseni – Vlădeasa, situri aflate în administrarea RNP Romsilva – Administrația Parcului Natural Apuseni R.A. a fost aprobată de către Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor prin *Ordinul nr. 564 din 16.03.2016*.

În data de 12.04.2019 a fost întrunită ședință de lucru a Consiliului Consultativ de Administrare al Parcului Natural Apuseni și a siturilor Natura 2000 ROSCI0002 Apuseni, ROSCI0016 Buteasa și ROSPA0081 Munții Apuseni – Vlădeasa, situri aflate în administrarea RNP Romsilva – Administrația Parcului Natural Apuseni R.A., care a avut pe ordinea de zi atât analiza *Planului de acțiune privind utilizarea durabilă a serviciilor ecosistemice de pe suprafața Parcului Natural Apuseni*, realizat în cadrul proiectului ECO KARST, finanțat prin programul Transnațional Dunărea (Interreg DTP) în care APNA deține calitatea de partener, cât și discuții cu factorii interesați privind managementul ariilor naturale protejate administrate de Administrația Parcului Natural Apuseni.

În cadrul ședinței Consiliului Consultativ de Administrare al Parcului Natural Apuseni și a siturilor Natura 2000 ROSCI0002 Apuseni, ROSCI0016 Buteasa și ROSPA0081 Munții Apuseni – Vlădeasa, situri aflate în administrarea RNP Romsilva – Administrația Parcului Natural Apuseni R.A. din data de 24.05.2019 a fost organizat evenimentul *“Gala afacerilor pro – biodiversitate”* din proiectul ECO KARST, cu ocazia celebrării Zilei Europene a Parcurilor.

6. CONTROALE ALE AUTORITĂȚILOR DE MEDIU

Nr. crt.	Instituția de control	Data	Obiectul controlului	Măsuri impuse	Stadiul de realizare a măsurilor impuse APNA
1	Inspectoratul pentru Situații de Urgență Crișana Bihor	09.05.2019	Control privind apărarea împotriva incendiilor și protecția civilă	<p>1. Planul de protecție împotriva incendiilor nu este întocmit conform structurii cadru prevăzută în anexa II la regulamentul Ordinului nr 531/1475 din 2006 (lipsă hărți topografice și de risc, date privind forțe de intervenție, platforme și puncte de alimentare autospeciale);</p> <p>2. Nu se asigură conform normelor, dotarea PNA cu instalații, utilaje, aparate, echipamente de protecție, substanțe de stingere necesare pentru prevenirea și stingerea incendiilor, precum și cu alte sisteme și dispozitive de protecție împotriva incendiilor.</p> <p>3. Nu a fost reactualizat planul de alarmare / avertizare.</p>	Ordinul nr 1475/2006 se referă doar la Occealele silvice de stat/privat care au obligații principale în activitatea de prevenire și stingere a incendiilor din fond forestier și de dotare.
2	Administrația Bazinală de Apă Crișuri Oradea	10.12.2019	Control privind respectarea modului de reglementare din punct de vedere al gospodăririi apelor	1. Se va depune o documentație tehnică întocmită de către un proiectant certificat conform Ordinului nr 799/2012 în vederea emiterii unui act de reglementare d.p.d.v. al gospodăririi apelor pentru cele două surse de alimentare cu apă (CAV Sudrișu și CV Padiș).	31.01.2020

PI. MANAGEMENTUL BIODIVERSITĂȚII

I.1. Inventarieră și cartare

În anul 2019 au fost realizate 121 acțiuni de inventariere/identificare la 23 specii de faună și floră din PNA și siturilor Natura2000 aflate în administrare. În urma acestor acțiuni au fost completate fișe de observații în teren. Datele obținute din activitățile de inventariere/identificare au fost centralizate în baza de date pentru biodiversitatea APNA. Acțiunile de inventariere/identificare au fost realizate la specii de plante și animale prezente în formularul standard al siturilor NATURA2000 aflate în administrare dar și la alte specii enumerate în anexa II din DIRECTIVA CONSILIULUI EUROPEI 92/43 referitoare la conservarea habitatelor naturale și a florei și faunei sălbatice care nu se află în Formularul standard al ROSCI0002 Apuseni. În această categorie se află specia *Ursus arctos*, care nu este menționată în formularul standard al ROSCI0002 Apuseni. Cu ocazia acestor acțiuni au fost identificate specii de păsări care se află în anexa I a DIRECTIVEI 2009/147/CE privind conservarea păsărilor sălbatice. Din această categorie fac parte speciile *Ciconia nigra*, *Tetrao urogallus* și *Alcedo atthis*, care nu se află în formularul standard al ROSPA0081 Munji Apuseni-Vlădeasa.

Cu ocazia acțiunilor de inventariere/identificare specii de floră au fost descoperite locații noi pentru speciile de interes comunitar *Campanula serrata* și *Iris aphyllas sp. hungarica*.

Pentru inventarierea/identificarea habitatelor au fost realizate 12 acțiuni în urma cărora au fost completate fișe de identificare în teren a habitatelor iar rezultatele au fost centralizate în baza de date a APNA.

Cartarea distribuției la speciile de floră a fost realizată la specia *Campanula serrata* pentru locațiile noi unde aceasta a fost identificată.

În urma analizei datelor din teren s-a realizat cartarea distribuției speciilor de faună în special la *Canis lupus*, *Ursus arctos*, *Lynx lynx*. Aceste rezultate au fost centralizate în baza de date a APNA.

Începând cu anul 2019 s-a realizat inventarierea speciilor invazive de plante de pe suprafața PNA și a siturilor NATURA2000. Potrivit datelor obținute, speciile *Impatiens glandulifera* și *Reynoutria japonica* ocupă suprafețe destul de mari din vecinătatea drumurilor și apelor curgătoare fiind o amenințare destul de mare pentru speciile autohtone din aceste zone. Acest fenomen se manifestă mai pronunțat pe cursul văilor Arieș, Albac, Cobleș, Gârda Seaca, dar și Băița, Aleu, etc.

Activitățile de monitorizare a speciilor și habitatelor au fost realizate în conformitate cu protocoalele de monitorizare iar datele colectate în acest sens au fost centralizate în baza de date a APNA. Au fost realizate acțiuni de monitorizare la 3 specii de plante, 15 specii de faună, 4 habitate și o acțiune de monitorizare pentru speciile invazive.

În lunile martie și aprilie au fost organizate împreună cu gestionarii fondurilor de pe suprafața PNA și a siturilor NATURA2000, acțiuni de estimare a efectivelor atât carnivore mari, respectiv: urs brun, lup, râs și pisică sălbatică, cât și pentru estimarea efectivelor de erbivore: căprior, cerb.

În lunile mai, octombrie, noiembrie s-a realizat inventarierea efectivelor de capră neagră, pe fondurile de vânătoare 66 Biharia, 64 Dumbrăveni, 63 Pietroasa și 69 Valea Drăganului, estimându-se un efectiv de circa 80-90 exemplare.

În cadrul proiectului *LIFE - Connect Carpathians* derulat până la începutul anul 2019 a fost montat un colar pe un exemplar de *Ursus arctos* pentru a fi monitorizat prin semnal GSM și GPS pe o perioadă de doi ani. Datorită faptului că acest colar nu a emis semnal GSM a fost căutat de către rangerii din cadrul APNA cu o antenă compatibilă cu tipul de semnal emis de colar și a fost localizat în zona Almul Mic-Onceasa.

Au fost colectate, centralizate și analizate date și coordonate geografice pentru realizarea hărților de distribuție ale speciilor și cartarea habitatelor, inclusiv sintetizarea materialelor bibliografice existente, atât pentru PNA cât și pentru siturile Natura 2000 conexe.

Hărți cu distribuția speciilor în interiorul celor trei situri Natura 2000 precum și pe teritoriul

PNA sunt în curs de elaborare și actualizare cu ajutorul imaginilor satelitare ca plan de bază. În vederea cartării distribuției speciilor și introducerea datelor într-o bază de date compatibilă cu GIS, este conceput un program simplu de cartare, care folosește imaginea satelitară ca plan de bază, iar toate datele introduse în program sunt incluse într-o bază de date Access. Baza de date conține informații precise referitoare la localizarea speciilor (coordonate geografice, numele locației etc.). Aceste informații sunt apoi transferate în sistem GIS de către specialistul în IT/GIS. Pe baza teledetecției, a digitizării zonelor de umbră având suport digital ortofotoplanul, ținându-se seama și de datele din amenajamentul silvic, de datele colectate în urma deplasărilor pe teren sunt în curs de realizare hărțile principalelor tipuri de habitate din PNA.

Activitățile de observații, inventariere și cartare s-au desfășurat pe toată perioada anului, în funcție de perioadele favorabile pentru unele clase sau specii din faună și floră în PNA și siturile Natura2000 administrate.

1.2. Monitorizarea stării de conservare

În vederea monitorizării gradului de conservare a speciilor s-a pornit de la lista speciilor menționate în formularele standard ale ROSCI 0002 Apuseni, ROSCI0016 Buteasa și ROSPA Muzajii Apuseni-Vlădeasa, ca și a celor potențiale (posibil prezente în perimetrul ariei protejate) întocmită pe baza lucrărilor publicate, a unor date de colectare indirecte, observațiilor realizate în teren, a extrapolării informației cu referire la structura și constelația specifică a habitatelor.

Pornind de la această listă primară, s-au adăugat speciile nou întâlnite și confirmate cele prezente în mod cert. Pentru speciile ce încă nu au fost întâlnite, eforturile de investigare vor fi concentrate în direcția habitatelor optime, caracteristice acestora.

Pentru fiecare clasă de vertebrate și nevertebrate se realizează protocoale de monitorizare generale și cu specificitate pentru anumite grupuri de specii sau specii separate, ținându-se cont de aspectele legate de biologia și ecologia acestora.

În general, se utilizează metoda transectelor și a observațiilor în anumite puncte staționare, alese în conformitate cu ecologia și biologia speciilor respective.

Sunt realizate și se continuă realizarea și actualizarea protocoalelor de monitorizare a habitatelor și protocoale de monitorizare pentru fiecare specie/grup de specii de interes în parte.

La începutul anului 2019 a fost elaborat planul anual de monitorizare, care a fost prezentat în detaliu personalului de teren din cadrul APNA. Acest plan a stat la baza activităților de monitorizare desfășurate în teren pe parcursul anului.

Au fost elaborate 11 protocoale de monitorizare pentru specii și habitate, care vor sta la baza acțiunilor de monitorizare în anii următori.

Sunt în curs de realizare protocoale de monitorizare pentru restul speciilor enumerate în anexa II a Directivei Consiliului 92/43/CEE și anexa I a Directivei Consiliului 2009/147/EC, pentru alte specii importante de floră și faună menționate în formularul standard al ROSCI 0002 Apuseni și ROSCI0016 Buteasa, ca și pentru speciile de păsări cu migrație regulată nenumționate în anexa I a Directivei Consiliului 2009/147/EC, în vederea completării bazei de date și extinderii monitorizărilor pe suprafețele incluse în siturile Natura 2000.

În cadrul activităților de teren, personalul APNA a înregistrat observații asupra faunei, activităților antropice, habitatelor, acestea fiind consemnate în fișele de observații în teren.

1.3. Pază, implementare reglementări și măsuri specifice de protecție

Pe baza Planului de Lucru pentru anul 2019, corpul de pază al APNA a derulat activități care au avut în principal următoarele tematici:

- realizarea de observații de floră/faună, conform protocoalelor de monitorizare comunicate de către biolog;

- realizare inventarierii construcții, infrastructură de vizitare, infrastructură de informare, ridicare coordonate pentru diverse puncte de interes, conform solicitărilor și instrucțiunilor comunicate de responsabilului IT/GIS;
- acțiuni de prevenire/combatere fapte ilegale precum și sancționarea făptuitorilor;
- supravegherea și/sau verificarea activităților de exploatare a resurselor naturale;
- prevenire și combatere activităților de braconaj, participare/supraveghere la partidele de vanatoare organizate de administratorii fondurilor cinegetice;
- supravegherea activităților turistice, inclusiv cele derulate în peșteri, informare și conștientizare vizitatori,
- realizarea de lucrări de reparații și întreținere a infrastructurii de vizitare și informare din teren
- derularea de lucrări administrative la clădirile APNA;
- asigurarea permanenței la centrele de vizitare din Gârda-Arieșeni, Doda Pili și la centrul administrativ și de vizitare din Sudrigiu;
- realizarea sarcinilor suplimentar atribuite agenților de teren (investiții, achiziții, SSM, PSI, mecanizare, administrare clădiri).

Au fost derulate un număr de 737 acțiuni de verificare / control din care 34 cu colaborare a Poliției Române, 146 cu Jandarmeria Română, 4 cu Garda Națională de Mediu, 8 cu Garda Forestieră, 111 acțiuni cu alte instituții (ocoale silvice, primării, consilii județene, cluburi speologice, ONG-uri etc.) și 3 acțiuni de însoțire de însoțire grupuri de vizitatori.

În cursul anului 2019 au fost întocmite de către agenții de teren ai APNA un număr de 32 procese verbale de constatare și sancționare a contravențiilor din care:

- în baza OUG 57/2007, au fost întocmite 26 procese verbale în care a fost aplicată sancțiunea de avertisment, 3 procese verbale în care au fost aplicate sancțiuni în valoare de 17.500 lei;
- în baza OUG 195/2005, au fost întocmite 1 proces verbal în care a fost aplicată sancțiune de avertisment, iar ca măsură complementară s-a dispus evacuarea deșeurilor, deșeurile fiind evacuate din locațiile identificate;
- în baza L171/2010 a fost întocmit 1 proces verbal, în care a fost aplicată sancțiune în valoare de 2.000 lei. Două procese verbale de confiscare, confiscându-se 18 pomi de crăciun. În cazul materialelor lemnoase confiscate s-au luat măsurile de conservare, acesta fiind predat în custodie ocoalelor silvice, conform prevederilor legale în vigoare;
- în baza OUG 23/2008 a fost întocmită o sancțiune cu o valoare de 900 lei.

La sesizarea APNA au fost demarate cercetări penale în 5 cazuri de infracțiuni privind realizarea de construcții/ investiții pe suprafața ariilor naturale protejate în afara zonelor de dezvoltare durabilă.

Agenții de teren au parcurs un număr de 82 de zone/trasee principalele de patrulare. În total s-au desfășurat un număr de 737 de acțiuni de patrulare și control în perimetrul ariilor naturale protejate administrate, rezultând un număr de 32 procese verbale de constatare și sancționare a contravențiilor constatate pe suprafața ariilor naturale protejate administrate cu o valoare de 20.400 mii lei, respectiv 5 sesizări penale privind realizarea de construcții / investiții în afara zonelor de dezvoltare durabilă a activităților umane.

Rezultatele activităților de supraveghere și control

1.3.1. Supravegherea respectării regimului deșeurilor, construcțiilor și a folosinței terenurilor

O problemă generală, identificată la nivelul întregii suprafețe a parcului și Siturilor Natura 2000 administrate o constituie deșeurile generate în urma activităților economice (construcții / investiții, turism, exploatare forestieră) desfășurate pe suprafața ariilor naturale protejate administrate. Cauza principală a acestor depozitări ilegale de deșeuri se datorează faptului că administratorii terenurilor (primării, persoane fizice, persoane juridice) nu au încheiat contracte de salubritate cu operatori economici specializați.

Acțiunile de monitorizare a locațiilor identificate în cursul anului 2016, precum și identificare

de noi locații unde sunt depozitate deșeurile au continuat și în cursul anului 2019, APNA realizând demersurile necesare prin înștiințarea proprietarilor/administratorilor terenului, respectiv a Gărzii Naționale de Mediu, scopul acestora fiind identificarea unor soluții de evacuare a deșeurilor din locațiile identificate.

Referitor la numărul locațiilor de depozitare a deșeurilor inventariate și monitorizate în cursul anului 2019 s-a constatat faptul că acestea se situează la nivelul anului 2018, existând totuși cazuri izolate unde au fost constatate depozitări neconforme de deșeurile, în general provenite de la localnici. Astfel de cazuri au fost semnalate pe raza UAT Scărișoara și în fondul forestier proprietatea comunei Săcuieu, fapt pentru care rangerii din cadrul APNA în colaborare cu reprezentanți din cadrul Jandarmeriei Române și Poliției au procedat la identificarea făptuitorilor în sarcina cărora a fost dispusă sancțiune complementară de evacuare a deșeurilor și predarea acestora către un operator specializat.

Totodată, în zonele unde în cursul anului afluxul de turiști este în creștere, cum ar fi zona Padiș, Glăvoi, Sighiștel Vârtoș, Beliș - Fântânele, Poiana Horii, administratorii terenurilor au sau nu încheiate contracte de evacuare a deșeurilor cu firme specializate în care nu sunt respectate condițiile contractuale, deșeurile generate de activitățile desfășurate pe suprafața ariilor naturale protejate fiind depozitate în zonele limitrofe DJ 763, DN 1R, DN 75, DJ 108. Cu ocazia supravegherii diferitelor evenimente organizate pe suprafața ariilor naturale protejate pentru care APNA a emis avizul favorabil s-a urmărit respectarea condițiilor impuse, punându-se un accent pe evacuarea deșeurilor generate în urma desfășurării acestor activități.

Un caz particular este semnalat în județul Cluj pe raza comunei Beliș, satele Giurcuța, Smida, astfel în cursul anului 2019 UAT Beliș a amplasat platforme betonate împrejmuite, dotate cu containere pentru colectarea deșeurilor, însă pe raza comunei Mărgău, căminele Ic Ponor și Doda Pili, administratorul terenului nu are încheiate contracte de salubritate, fapt pentru care deșeurile rezultate în urma activităților desfășurate de membri comunităților sunt depozitate pe liziera fondului forestier, pajști.

Pentru prevenirea depozitării ilegale de deșeurile au fost organizate atât patrule, inclusiv cu reprezentanți ai Jandarmeriei Române, cât și controale comune cu inspectorii ai Gărzii Naționale de Mediu, fiind aplicate de către APNA, în baza OUG 195/2005 actualizată o sancțiune de avertisment, iar ca măsură complementară s-a dispus evacuarea deșeurilor, deșeurile fiind evacuate din locațiile identificate.

Cu ocazia verificărilor realizate în teren privind respectarea condițiilor specifice emise de către APNA privind desfășurarea activității de exploatare forestieră, în ceea ce privește deșeurile rezultate în urma desfășurării activităților de exploatare forestieră, atât deșeurile lemnoase abandonate în parchete sau în platformele primare, inclusiv în albiile pâraielor, cât și deșeurile menajere generate și abandonate de muncitorii forestieri în jurul adăposturilor utilizate, în cursul anului 2019 s-a constatat faptul că lucrările de curățare a parchetelor sunt executate în proporție de 70%, platformele primare fiind curățate de resturi de exploatare la terminarea lucrărilor de exploatare forestieră, evitându-se depozitarea materialului lemnos pe albiile pâraielor, iar deșeurile menajere rezultate la adăposturile utilizate de muncitorii forestieri (construcții de tip nepermanent - vagoane forestiere) sunt evacuate periodic. Ca și rezultat a acestor verificări realizate în cursul anului 2019 în colaborare cu reprezentanți din cadrul GNM GJ Bihor au fost aplicate două sancțiuni în valoare de 15.000 lei privind nerespectarea regimului deșeurilor.

Cu toate acestea operatorii economici, muncitorii forestieri și personalul silvic au fost informați constant de către agenții de teren despre obligația legală de a curăța parchetele și platformele primare de resturi de exploatare și de menținere a locurilor de adăpost în stare de curățenie, iar în condițiile specifice emise de APNA privind desfășurarea activității de exploatare forestieră s-a pus un accent deosebit pe gestionarea, respectiv evacuarea deșeurilor rezultate în urma desfășurării activităților de exploatare forestieră.

Referitor la apele uzate în unele zone (ex. Platoul Carstic Ocoale, Padiș, Căput, etc.) lipsește

un sistem de colectare, evacuare, epurare a apelor uzate, iar sistemele proprii care descriu construcțiile existente sunt ineficiente sau exploatate defectuos de către proprietari producându-se astfel o poluare difuză a apei care nu se filtrează în sistemele carstice și iese uneori la suprafață unde e utilizată ca apă potabilă.

Lipsa unui sistem eficient de distribuire a apei potabile și de epurare a apelor menajere sunt probleme majore care în unele zone constituie factori limitativi pentru dezvoltarea acestora, și pot duce la degradări ireversibile ale ecosistemelor subterane. Calitatea apelor curgătoare este afectată de poluarea cu deșeuri menajere din gospodăriile localnicilor, exemplu fiind malul tehnic drept al râului Arieșul mare de la izvor și până la confluența cu Valea Albăcului, dar și din activitățile turistice. Fenomenul are o amploare mai mare în zona de intravilan din platoul Padiș și Valea Cotăților, în zona Văii Sighiștelului și în localitățile situate în bazinul superior al Văii Arieșului, satul de vacanță Vârtoș.

Una din principalele presiuni cu care se confruntă APNA de la începutul funcționării administrației este cea de extindere și dezvoltare a zonelor locuite, fără ca aceste activități să fie generate întotdeauna de nevoi locale mai curând de persoane sau grupuri de persoane din afara comunităților locale. Prin procesul de planificare, monitorizare și control APNA a încercat permanent să prevină degradarea peisajului și biodiversității, fragmentarea și degradarea habitatelor prin mijloacele legale și logistice de care dispune. Cu toate acestea nivelul acestei categorii de presiuni rămâne ridicat. În anul 2019 prevenirea acestor presiuni a fost realizată în primul rând prin procesul de avizare de planuri și proiecte, ceea ce implică și activități de verificare și control precum și de corelare a datelor cu prevederile legale.

Pe parcursul anului 2019 au fost verificate de către agenții de teren amplasamentele a 20 de construcții pentru care a fost solicitat avizul APNA. Există în continuare, pe teritoriul PNA, numeroase construcții ilegale, atât inventariate în anii anteriori, cât și unele nou începute pe parcursul anului 2019. Construcțiile ilegale sunt situate atât în intravilanul localităților cât și în extravilanul acestora, inclusiv în zona de protecție integrală (zona Padiș, zona La Grajduri, Vărășoaia, zona Molhașurilor de la Izbuțe, Contur Lac, Gârda, Arieșeni). Pe lângă construcția de clădiri, în zona de conservare specială au fost realizate și lucrări de alimentare cu energie electrică, lucrări de alimentare cu apă, fără aviz din partea APNA, fiind sesizate și în acest caz, instituțiile competente pentru soluționare în temei legal.

O problemă majoră cu care se confruntă APNA este aceea că instituțiile abilitate (Consiliile Județene, Inspekția în Construcții, administratorii UAT-urilor), adoptă o politică de necolaborare privind rezolvarea acestor cazuri semnalate de personalul APNA.

Ca urmare a sesizărilor penale din cursul anului 2018 privind realizarea de construcții /investiții pe suprafața ariilor naturale protejate administrate transmise de către APNA către Parchetele de pe lângă Judecătoria Bociuș, Câmpeni și Huedin, în cursul anului 2019 reprezentanții APNA în colaborare cu Poliția Română au continuat efectuarea cercetărilor la fața locului pentru construcțiile/investițiile sesizate. Din cele trei parchete, doar Parchetul de pe lângă Judecătoria Câmpeni a dispus soluția de clasarea, fapt pentru care APNA a depus plângere împotriva acesteia solicitând reanalizarea. Urmare a plângetii APNA, Parchetul de pe lângă Judecătoria Câmpeni a dispus reluarea cercetărilor penale.

Totodată, în cursul anului 2019 s-a continuat procesul de identificare/inventariere a construcțiilor / investițiilor realizate pe suprafața ariilor naturale protejate administrate fără nici un fel de aviz, identificându-se 5 (cinci) noi construcții, pentru care APNA a întreprins demersurile legale, depunând la Parchetul de pe lângă Judecătoria Beluș două sesizări penale, iar la Parchetul de pe lângă Judecătoria Huedin trei sesizări penale privind realizarea de construcții/investiții pe suprafața ariilor naturale protejate fără avizul APNA.

1.3.2. Supravegherea și controlul exploatării resurselor naturale

1.3.2.1. Supravegherea și controlul managementului fondului forestier

Ca urmare a acțiunilor de verificare a managementului forestier, respectiv a patrulelor întreprinse privind limitarea / stoparea tăierilor ilegale de arbori din fondul forestier inclus în ariile naturale protejate administrate efectuate de personalul de teren din cadrul APNA, în număr de peste 105 acțiuni la nivelul anului 2019, sesizându-se un număr de șase cazuri de tăieri ilegale de arbori, în cazul cărora au fost luate măsurile conform prevederilor legale, respectiv confiscare a 18 pomi de Crăciun. Totuși, în prezent se pune o presiune puternică pe vegetația forestieră din afara fondului forestier, suprafețe care nu sunt incluse în circuitul silvic sau nu sunt administrate de ocoale silvice conform prevederilor legale în vigoare (zona Băllicana, Călineasa, Dosu Muncelului). Motivul îl reprezintă faptul că proprietarii prezintă un total dezinteres în asigurarea pazei acestor suprafețe, fie că la întocmirea amenajamentelor silvice aceste suprafețe nu sunt incluse în circuitul silvic, ori terenurile sunt în litigii privind reconstituirea dreptului de proprietate.

Ca urmare a acțiunilor de patrulare întreprinse în anul 2019 pe suprafața din PNA, ROSCI002 Apuseni, ROSCI0016 Buteasa și ROSPA 0081 Munți Apuseni-Vlădcasa, au fost identificate tăieri ilegale de arbori atât din fondul forestier cât și din pajiști împădurite, pentru care s-au întocmit rapoarte și au fost aplicate măsurile legale. Au fost de asemenea surprinse transporturi de material lemnos tăiat ilegal pentru care s-a apelat serviciul de urgență 112 în vederea verificării legalității transporturilor, au fost înștiințate instituțiile abilitate și s-au adoptat măsurile legale necesare.

În anul 2019, corpul de pază al APNA a participat la acțiuni comune cu Poliția și Jandarmeria Română, personal silvic, reprezentanți ai Gărzii Forestiere pentru controlul circulației materialului lemnos, prevenirea și combaterea tăierilor ilegale de arbori, controale de fond realizate de administratorii fondului forestier inclus în ariile naturale protejate administrate, astfel:

- în parcela 2A din UP VII Scărișoara inclusă în zona de conservare specială, au fost inventariate 11 cioate de rășinoase și 1 de fag având un volum total de 11,779 mc, tăiate ilegale de către numitul Belei Mihai pe numele acestui încheindu-se procesul verbal de constatare a infracțiunii înregistrat la OS Gârda cu nr. 2685/19.04.2019;
- în subparcelea 51C din UP I Arieșul Mare, fond forestier proprietatea publică a statului român administrat de OS Valca Arieșului, inclus în zona de conservare specială a Parcului Natural Apuseni au fost identificate un număr de aproximativ 10 cioate de rășinoase cu diametre între 50 și 80 cm care nu aveau aplicată amprenta dispozitivului special de marcat;
- în u.a 57 C fond forestier administrat de OS Horea Apuseni, au fost identificate un număr de 16 cioate rășinoase tăiate ilegal, cu un volum de 16,52 mc și o valoare de 5364,96 lei, ocazie cu care materialul lemnos a fost confiscat și predat în custodie ocolului silvic, iar numitului Cukda Iosif i s-a întocmit de către reprezentanții OS Horea Apuseni proces verbal de contravenție seria CCS NR. 0151009/2018;
- în apropierea Pârâului Pântești (Cățulul Pântești), Comuna Arieșeni, au fost identificate un număr de 25 de cioate de molid și fag cu diametre cuprinse între 20-45 cm, care nu aveau aplicată amprenta dispozitivului special de marcat conform normelor în vigoare. Acestea se află în parcela 49 din UB III Arieșeni, proprietatea Comunei Arieșeni, administrată de OS Horea Apuseni SRL;
- în UP VI Garda Seaca, u.a 68 administrată de OS Gârda au fost descoperite un număr de 11 cioate tăiate ilegal din specia molid cu diametre cuprinse între 46-84 cm cu un volum total de 26,639 mc și un prejudiciu de 12.031,81 lei;
- în parcela 57 din fondul forestier proprietatea Composesoratului Arieșeni au fost identificate un număr de 10 cioate de esență rășinoasă cu diametre între 30-50 cm, care prezentau cioplaj, majoritatea cu rășină, fără a putea fi distins indicativul unui dispozitiv special de marcat și nici culoarea vopselei;

- în ua 171G din LB I Arieșeni, pe suprafața parchetului 1881 Valea Seacă, având ca titular al autorizației de exploatare SC Hecom SRL au fost identificate 5 cioate din specia molid cu un volum de 5,833 mc cu o valoare de 1687,65 lei, materialul lemnos confiscându-se, iar SC Hecom SRL a fost sancționată de către OS Crisul Negru Superior cu amenda contravențională în valoare de 1000 lei conform legislației silvice.

În lunile noiembrie – decembrie (perioada de recoltare a pomilor de Crăciun), au fost efectuate patrulări în zonele cu arborete cu brad și molid, pentru prevenirea și combaterea tăierilor ilegale, respectiv transportul fără acte de proveniență legală. O parte din aceste patrulă au fost organizate cu reprezentanți ai Poliției și ai Jandarmeriei Române și cu personal silvic, confiscându-se un număr total de 18 pomi de Crăciun, care au fost predați către ocoalele silvice în vederea valorificării, conform prevederilor legale în vigoare.

Pe parcursul anului 2019, ca urmare a solicitărilor ocoalelor silvice de pe raza Parcului Natural Apuseni și a Siturilor Natura 2000 administrate, APNA a analizat și a emis condiții specifice conform prevederilor OM nr. 1447/2017 pentru un număr de 49 documentații, respectiv a analizat și a emis avizul favorabil pentru 11 documentații privind derogarea de la prevederile amenajamentelor silvice ca urmare a acțiunii factorilor destabilizatori din cursul anilor 2017 - 2018.

În procesul de verificare s-a urmărit dacă sunt respectate condițiile specifice la punerea în valoare a arboretelor și condițiile specifice ce trebuie respectate de titularii autorizațiilor de exploatare forestieră privind desfășurarea activităților de exploatare forestieră pe suprafața ariilor naturale protejate, transmise prin adresele APNA.

Ca urmare a fenomenelor meteorologice extreme (vânt puternic) din cursul anilor 2017-2018, pe suprafața ariilor naturale protejate administrate (Parcul Natural Apuseni, ROSCI0002 Apuseni, ROSPA 0081 Munții Apuseni – Vlădeasa), în cursul anului 2019 au fost continuate acțiunile de îndepărtarea a efectelor calamităților naturale prin extragerea materialului lemnos afectat de factorii destabilizatori, pentru care APNA a emis avizele favorabile privind derogarea de la prevederile amenajamentelor silvice în cursul anului 2018.

Astfel, în zona de protecție integrală a Parcului Natural Apuseni, în vederea înlăturării efectelor calamităților din cursul anilor 2017 - 2018, respectiv pentru prevenirea/combaterăa unui atac al dăunătorilor forestieri (*Ipidae*) în cursul anului 2018 a fost avizat favorabil, extragerea produselor accidentale cu un volum total de 66.344 mc, în zona de management durabil a Parcului Natural Apuseni a fost avizat favorabil extragerea unui volum total 103.046 mc produse accidentale (foioase și rășinoase), iar în aria specială de protecție avifaunistică a fost avizat favorabil extragerea unui volum de 35.954 mc produse accidentale. Pe lângă aceste volume APNA, ca urmare a solicitărilor ocoalelor silvice privind derogarea de la prevederile amenajamentelor silvice, în cursul anului 2019 a avizat favorabil extragerea produselor accidentale cu un volum total de 4938 mc în zona de protecție integrală, 7154 mc în zona de management durabil și 5320 mc în aria specială de protecție avifaunistică.

În cursul anului 2019, reprezentanți din cadrul APNA împreună cu reprezentanți din cadrul ocoalelor silvice au demarat acțiuni de verificare și control pe suprafața fondului forestier atât de stat cât și privat în vederea verificării modului de respectare a condițiilor specifice privind desfășurarea activității de exploatare forestieră, un accent puternic fiind pus pe zona de protecție integrală a Parcului Natural Apuseni, unde au fost impuse următoarele măsuri suplimentare: curățarea parchetului și decojirea cioatelor se va realiza concomitent cu procesul de exploatare a masei lemnoase, iar resturile de exploatare se vor aduna pe cioatele decojite, aplicarea de manșoane pe arborii limitrofi căilor de scos apropiat, evacuarea periodică a resturilor menajere din platforma primară, nivelarea căilor de scos apropiat, deținerea de recipiente speciale privind depozitarea deșeurilor periculoase (combustibili fosili), interzicerea realizării reparațiilor utilajelor folosite în procesul de exploatare forestieră în platformele primare sau pe suprafața parchetului, degajarea și curățarea traseelor turistice de arbori care blochează accesul vizitatorilor.

Cu ocazia acestor controale, s-a constatat faptul că, sunt respectate condițiile impuse prin

avizele APNA, în zona de protecție integrală în procesul de exploatare forestieră fiind utilizate utilaje de tip forwarder, transportul tehnologic a masei lemnoase realizându-se prin suspendare nu tărare și semitărâre, lucrările de curățire a parchetelor și cojire a cioatelor fiind demarate concomitent cu procesul de exploatare a masei lemnoase, traseele turistice au fost degejate pe tronsoanele care se suprapun cu partizile aflate în exploatare, platformele primare au fost curățate de resturile de exploatare, însă au fost și cazuri în care au fost constatate nerespectarea acestor condiții. Astfel de cazuri au fost constatate în zona Vărășoia, Obârșia Someșului, Onceasa, fapt pentru care operatorii economiei au fost sancționați pentru nerespectarea regimului deșeurilor cu amenzi în valoare de 15.000 lei, iar ca măsură complementară s-a dispus igienizarea zonelor prin aplicarea de material absorbant.

Referitor la, atacurile de *Ips sp.* s-au menținut la intensitate mică comparativ cu anii precedenți ca urmare a condițiilor meteo nefavorabile pentru răspândirea acestor specii (ploi numeroase, temperaturi scăzute), măsurile aplicate de către administratorii fondului forestier pentru controlul și redocerea populațiilor acestora fiind amplasarea de curse feromonale, dar și extragerea arborilor infestați din fondul forestier, nereușindu-se ca în cursul anului 2019 să fie evacuată toată masa lemnoasă afectată de factorii destabilizatori din cursul lunii septembrie 2017 și a anului 2018 din zona de protecție integrală a Parcului Natural Apuseni. Astfel, în cursul anului 2019 a fost monitorizată o suprafață de 773 ha, constatându-se faptul că în fondul forestier proprietate publică a statului român și proprietate privată administrat de OS. Beliș, OS Huedin, OS Sudrighiu, OS Gârda, OS Crișul Negru Superior au fost realizate acțiunile de amplasare a curselor feromonale în vederea demarării acțiunilor de combatere, depistare și prognoză a dăunătorilor forestieri, iar în fondul forestier administrat de OS Mărgău cursele feromonale au fost amplasate după primul zbor al dăunătorilor forestieri (*Ipidae*), rezultatele acțiunilor de combatere, depistare și prognoză fiind tardive.

Din observațiile realizate în teren pe suprafețele de fond forestier afectate de factori destabilizatori, unde nu s-a reușit evacuarea masei lemnoase, arbori rupți și doborâți de vânt, mențin legătura cu solul, fiind în vegetație își mențin capacitatea de a capta insecte (*Ipidae*), astfel acești arbori fiind veritabili arbori cursă. În acești arbori vor ierna gândacii (*Ipidae* în stadiul de adult), iar în primăvara anului următor acești gândacii vor produce primul zbor atacând arbori limitrofi suprafețelor afectate de doborături, iar pentru ca acțiunile de evacuare a materialului lemnos să își exercite efectele privind producerea unui atac al dăunătorilor forestieri este obligatoriu evacuarea în regim de urgență a materialului lemnos, de preferabil până la primul zbor al dăunătorilor forestieri.

În cursul anului 2020 aceste suprafețe vor fi atent monitorizate de reprezentanții din cadrul APNA privind modul de evacuare a masei lemnoase cât și a măsurilor întreprinse de administratorii fondului forestier pentru prevenirea/combaterrea dăunătorilor forestieri.

1.3.2.2 Supravegherea și controlul activităților de vânătoare, pescuit, combaterea braconajului

Pe parcursul anului 2019 corpul Pază a participat la supravegherea acțiunilor de vânătoare organizate pe suprafața fondurilor de vânătoare incluse în ariile naturale protejate administrate în vederea verificării respectării condițiilor impuse în avizele APNA emise pentru această activitate, astfel au fost verificate 4 acțiuni de vânătoare organizate pe fondul cinegetic CJ 50 Giurcuța.

Raportat la numărul fondurilor cinegetice incluse total sau parțial în ariile naturale protejate, precum și avizarea de către APNA a acțiunilor de recoltare a speciilor de interes cinegetic, s-a constatat faptul că nu sunt respectate condițiile impuse în avizul APNA privind anunțarea organizării partidelor de vânătoare în vederea supravegherii acestora de reprezentanții APNA.

În vederea combaterii braconajului la speciile strict protejate cât și cele de interes cinegetic, în colaborare cu reprezentanți ai Inspectoratului de Jandarmi, aferent județelor peste care se suprapun ariile naturale protejate administrate au fost organizate patrulări în zonele din PNA și Siturile Natura 2000 administrate cunoscute ca fiind frecventate de braconieri. În acest sens, în județul

Bihor au fost vizate și patrule 11 zone, în județul Alba 14 zone, în județul Cluj 8 zone. Totodată au fost realizate patrulări pe 5 râuri pentru prevenirea și combaterea pescuitului ilegal, iar pe tot parcursul lunii octombrie și noiembrie au fost efectuate patrulări noaptea, pentru prevenirea braconajului la pești, în perioada de boiște la păstrăv. În prima jumătate a lunii octombrie, în perioada de boncănit a cerbilor, agenții de teren au realizat patrulări în zonele expuse braconajului la cervide, parte din aceste patrule fiind realizate cu reprezentanți ai administratorilor fondurilor cinegetice.

Cu ocazia patrulărilor, pe suprafața ariilor naturale protejate administrate au fost constatate două cazuri de braconaj, unul pe suprafața fondului cinegetic Arieșul I Superior administrat de OS Gârda în zona Văii Ordâncușa fiind identificat leșul unui porc mistreț, al doilea caz fiind identificat pe suprafața fondului cinegetic 63 Pietroasa, administrat de Universitatea Oradea, ocazie cu care au fost identificate resturi (piele, picioare și cap) depozitate în sac de plastic care provin de la un cadavru de cerb comun. În ambele cazuri au fost anunțate organele de poliție și administratorii fondurilor cinegetice fiind prelevate probe pentru realizarea expertizei balistice, în prezent cele două cazuri sunt în cercetare la organele de poliție.

Referitor la combaterea braconajului piscicol au fost efectuate patrulări ale agenților de teren în colaborare cu reprezentanți din cadrul OS Gârda și Inspectorat le Jandarmi Alba, Bihor și Cluj fiind aplicate în baza OUG 23/2008 două sancțiuni cu o valoare totală de 900 lei privind pescuitul la salmonide cu momeală naturală, respectiv pescuitul în perioada de prohibiție.

În cadrul programului de evaluare a speciilor de interes cinegetic, conform L. 407/2006 actualizată, în cursul anului 2019 agenți de teren împreună cu reprezentanți ai fondurilor cinegetice, Agenției de Protecția Mediului, Garda Forestieră au participat la 6 acțiuni de evaluarea efectivelor de interes cinegetic conform anexei 1 și 2 din L. 407/2006 actualizată.

Ca și rezultat au efectuate peste 82 de patrulări fiind aplicate sancțiuni în cuantum de 900 lei în baza OUG 23/2008 pentru nerespectarea regulilor privind pescuitul în apele de munte, s-a constatat faptul că față de anii precedenți acțiunile de braconaj s-au redus semnificativ, aici având un aport semnificativ implicarea administratorilor fondurilor cinegetice privind limitarea/stoparea braconajului precum și mijloacele moderne de supraveghere (camere foto, video cu transmitere on-line) utilizate în prezent pentru supravegherea fondurilor cinegetice. Cu toate acestea, neînregistrarea de către administratorii fondurilor cinegetice a modului și perioadele în care se dorește să se efectueze partidele de vânătoare duce la premisa că în prezent se practică într-o oarecare măsură un "braconaj legal".

1.3.2.3. Supravegherea și controlul pășunatului

Cu ocazia verificării stănelor de către agenții de teren s-a realizat și inventarierea acestora, inclusiv numărul de animale constatându-se faptul că efectivul de animale cu care se pășunează pe suprafața ariilor naturale protejate administrate este în creștere. În zona curba Lazurani, curba Firii, Bălișeasa se impune în anii urmatori reducerea numărului de oi pe suprafața pentru a se evita suprapășunatul și impunerea ciobanilor să se mute mai frecvent locul de tarlire pentru ca în aceste locuri vegetația este inexistentă, un astfel de exemplu ar fi zona numită " Curba Lăzurani" , județul Bihor și "Curba Firii" județul Cluj.

Până în prezent, doar un singur proprietar a solicitat avizul APNA pentru derularea activităților de pășunat pe suprafața ariilor naturale protejate administrate, deși se continuă activitatea de informare a localnicilor și a autorităților locale cu privire la prevederile legale privind pășunatul în ariile naturale protejate.

Referitor la pagubele produse de speciile de carnivore mari strict protejate asupra efectivelor de ovine/bovine care pășunează pe suprafața ariilor naturale protejate administrate, pe parcursul anului 2019, în zona cătunului de la Mocinești a fost semnalat atacul unui urs la un număr de 4 gospodării fiind produse atacuri la cotețele de găini și la un bazin de pește, pagube care potrivit notei de constatare încheiate de către membrii comisiei de evaluare a pagubelor nu sunt

semnificative și nu pot fi cuantificate conform procedurilor stabilite prin HG 1679/2008.

1.3.2.4. Supravegherea și controlul activităților de recoltare de fructe de pădure, plante medicinale, etc.

În baza avizelor emise de către APNA privind recoltarea/schiziționarea de fructe de pădure, ciuperci au fost efectuate controale la punctele de achiziție fructe de pădure și ciuperci, precum și la culegători. Au fost organizate o serie de patrule comune cu Poliția și cu Jandarmeria Română fiind realizate controale în vederea respectării condițiilor impuse prin avize, a respectării zonelor de unde se poate realiza recoltarea, depistării transporturilor ilegale de fructe de pădure/ciuperci. Au fost întocmite proceso verbale de contravenție și a fost confiscată marfa transportată fără documente de însoțire.

Astfel, au fost organizate în colaborare cu Jandarmeria Română 12 acțiuni de verificare a modului de respectare a condițiilor impuse prin avizele APNA, constatându-se faptul că punctele de achiziție volante este o practică pentru persoanele juridice care desfășoară activități de recoltare / colectare produse nelemnoase specifice fondului forestier, iar cantitățile specificate în borderoul de achiziție nu corespund cu cele faptice. Cu toate acestea având în vedere faptul că în legislația specifică ariilor naturale protejate nu există sancțiuni pentru colectare ci doar pentru recoltare, măsurile care se pot lua conform prevederilor OUG 57/2007 sunt limitate, propunând astfel că odată cu modificarea OUG 57/2007 să fie introdusă și sancțiunea pentru colectarea de fructe de pădure, ciuperci, plante medicinale în afara locurilor avizate de administratorii/custozii ariilor naturale protejate. Având în vedere faptul că APNA nu dispune de mijloacele necesare cum ar fi cântare autorizate, recipiente de păstrare, mijloace de transport specializate a acestor produse nelemnoase, a distanțelor mari care trebuie parcurse până la centrele specializate de prelucrare a produselor nelemnoase unde se pot preda acestea și datorită faptului că aceste produse sunt perisabile, iar măsurile care trebuie luate pentru conservarea acestora sunt urgente, ducând la realizarea unor controale a căror rezultate nu sunt cele preconizate.

Exploatarea resurselor naturale, reprezentate de fructe de pădure, ciuperci și plante medicinale, exercită o presiune care, în condițiile unei legislații permissive preponderent neadecvate reglementării acestor activități, ca și a dificultăților de punere a ei în aplicare, poate să ducă la diminuarea acestor resurse. În situația unor studii de evaluare a impactului activității asupra mediului realizate superficial de către firmele din domeniu, aceste activități de colectare, achiziționare, comercializare a fructelor de pădure, ciupercilor, plantelor medicinale etc., ar putea conduce, pe viitor, la afectarea gradului de conservare al habitatelor din care acestea sunt colectate.

Ca și rezultat în cursul anului 2019, în baza OUG 57/2007 au fost aplicate 6 sancțiuni privind recoltarea de produse nelemnoase specifice fondului forestier fără avizul RNP ROMSILVA – Administrația Parcului Natural Apuseni RA.

1.3.2.5. Supravegherea și controlul activităților de exploatare a resurselor minerale

În anul 2015, în urma verificărilor au fost constatate încălcări ale legislației cu privire la exploatarea de resurse minerale în perimetrul carierei de piatră Mățișești, administrată de SC King Stone SRL. Neregulile constatate sunt nerespectarea condițiilor impuse în avizul APNA numărul 95/RA/11.09.2009 privind modul și tehnologiile de exploatare a resurselor minerale, precum și reducerea suprafeței fondului forestier. Din datele deținute de APNA fondul forestier care face obiectul ocupării ilegale este în administrarea OS Valea Arieșului, D.S Alba. În cursul lunii noiembrie reprezentanți ai APNA împreună cu reprezentanți ai OS Valea Arieșului și D.S Alba au verificat dacă suprafața pe care este amplasată cariera este proprietate publică de stat administrată de D.S Alba, O.S Valea Arieșului. În urma verificărilor s-a constatat că, fondului forestier care face obiectul ocupării nu este în administrarea D.S Alba, acesta fiind în proprietatea comunei Horea, administrat de OS Horea-Apuseni.

Făță de cele prezentate mai sus corpul pază a verificat periodic în cursul anului 2019 dacă pe suprafața carierei de la Mățișești sunt desfășurate activități de exploatare a resurselor minerale constatându-se faptul că în cursul anului 2019 nu au fost demarate activități de exploatare.

1.3.3. Supravegherea și controlul activităților de turism

Privind supravegherea și controlul activităților turistice pe parcursul anului 2019 împreună cu reprezentanți ai Inspectoratelor de Jandarmi aferente județelor peste care se suprapun ariile naturale protejate administrate în perioada iunie-septembrie au fost întreprinse un număr de 52 patrule privind limitarea/stoparea activităților de campare în afara locurilor special amenajate, aprinderea focului, accesul cu mijloace motorizate, accesul în mediul subteran, depozitări necontrolate de deșeuri.

Agenții de teren au efectuat verificări ale respectării condițiilor contractuale referitoare la administrarea peșterilor turistice amenajate din județul Alba de către Primăria Comunei Gârda de Sus și a Peșterii Urșilor de la Chișcău, județul Bihor, fiind vizate aspecte privind respectarea programului și a regulilor de vizitare, gestionarea deșeurilor și corectitudinea eliberării biletelor de vizitare, astfel s-a constatat faptul că numărul de turiști care au vizitat aceste obiective este în scădere față de anul 2018.

Cu ocazia verificărilor realizate în sectorul vizitabil a Peșterii Urșilor de la Chișcău s-a constatat nerespectarea regimului deșeurilor, fapt pentru care au fost demarate o serie de acțiuni de igienizare, în urma cărora au fost colectate aproximativ 60kg monede, stabilindu-se de comun acord cu administratorul peșterii aducerea la cunoștință a vizitatorilor despre restricția de aruncare a monedelor în interiorul peșterii.

În vederea asigurării conservării bunurilor patrimoniului geologic și speologic, APNA a amplasat două sisteme de restricționare a accesului la Peștera Ghețarul Focul Viu și Peștera din Pietra Ponorului.

În cursul anului 2019 agenții de teren au efectuat patrule privind verificarea condițiilor impuse prin avizele eliberate de către APNA pentru 18 evenimente desfășurate pe suprafața ariilor naturale protejate administrate. Având în vedere solicitările Cluburilor de Speologie fie pentru activități de turism speologic, cercetare, ture de exploare, au fost organizate acțiuni de verificare a condițiilor impuse în avizul APNA.

Ca urmare a verificărilor realizate la nivelul anului 2019 de corpul de pază s-a constatat faptul că odată cu terminarea lucrărilor la principale căi de transport, aflurul de turiști este în creștere. Astfel un exemplu ar fi zona Padiș - Glăvoi, unde datorită faptului că nu există locuri special amenajate pentru campare, un management al deșeurilor adaptat nevoilor actuale ale zonei, amplasarea corturilor, vetrelor de foc sunt aleatorii, ducând astfel la pericolul apariției de noi locații de depozitare de deșeuri și altor presiuni care pun în pericol capitalul natural al ariilor naturale protejate administrate, fapt pentru care în urma controlului comun cu reprezentanți din cadrul Gărzii Naționale de Mediu – Serviciul Comisariatului Județean Bihor, care a avut loc în cursul lunii septembrie, ca urmare a unei sesizări prezidențiale s-au interzis activitățile de campare, activitățile de picnic și orice alte activități în zona de protecție integrală a Parcului Natural Apuseni din Poiana Glăvoi, locul "La Grajduri", până la trecerea acestei suprafețe din Zona de Protecție Integrală în Zona de Dezvoltare Durabilă, răspunderea privind ducerea la îndeplinire a măsurii fiind în sarcina UAT Pietroasa, în cursul anului 2019 APNA a amplasat panouri de interzicere a campării în zona Glăvoi, administratorul terenului nu a luat nici o măsură în acest sens.

Ca și rezultat în urma patrulelor efectuate au fost întocmite 20 procese verbale de constatare și sancționare a neregulilor constatate, fiind aplicate sancțiuni în cuantum de 17.500 lei.

1.3.4. Colaborarea cu alte instituții ale statului, servicii publice, organizații neguvernamentale

Pe parcursul anului 2019 reprezentanți ai APNA au participat la o serie de acțiuni comune în colaborare cu reprezentanți ai Poliției Române (34 acțiuni), Inspectoratele de Jandarmi Bihor, Alba și Cluj (146 acțiuni), Gărzii Naționale de Mediu, Comisariatele Județene Bihor, Alba, Cluj, (4 acțiuni), Garda Forestieră Bihor și Cluj (8 acțiuni) și 111 acțiuni cu alte instituții (cooale silvice, primării, consilii județene, cluburi speologice, ONG-uri etc.) și 3 acțiuni de însoțire de însoțire grupuri de vizitatori.

1.4. Managementul datelor

Activitatea de creare, actualizare a bazei GIS s-a desfășurat în mod continuu pe tot parcursul anului 2019, ca și în anii anteriori, prin prelucrarea și corelarea/integrarea în baza de date a APNA a datelor obținute din teren cu ajutorul echipamentelor din dotare într-un format compatibil cu sistemul GIS.

Pe parcursul anului 2019 principalele date spațiale colectate în acest mod vizează observații asupra faunei/florei/habitatelor, menționate și la capitolul privind inventarierea și cartarea, respectiv informațiile rezultate din activitatea de supraveghere și paza, privind localizarea construcțiilor ilegale identificate, a depozitelor ilegale de deșeurii și a neregulilor din domeniul silvic.

De asemenea se preiau datele geospațiale din cadrul documentațiilor depuse la APNA în vederea obținerii avizelor (planuri de situație, piese desenate din planuri de amenajarea teritoriului sau amenajamente ale fondului forestier, etc.). În cursul anului 2019 au fost integrate în baza de date noi date cu privire la situația a 127 de amplasamente care fac referire la solicitări de avizare a construcțiilor pentru diverse proiecte, construcții și reabilitări de rețele de infrastructură și activități, amplasamente și evenimente. În ceea ce privește utilizarea resurselor naturale, în anul 2019 au fost preluate date din cele 8 amenajamente silvice și 1 amenajament pastoral care au fost supuse procedurii de avizare. Totodată specialistul în tehnologia informației a asigurat mentenanța dotărilor cum sunt calculatoare, rețele interne de date, pagina de internet.

1.5. Reintroducerea speciilor dispărute

Nu este cazul în anul 2019.

1.6. Reconstrucție ecologică

Nu este cazul în anul 2019 pentru PNA și siturile Natura2000 administrate.

1.7. Implementarea actului de măsuri minime de conservare, respectiv a planului de management

Programul de activitate pentru anul 2019 al personalului APNA s-a desfășurat în conformitate cu Planul de lucru anual, care transpune prevederile propunerii de Plan de management. Prin activitățile curente, personalul APNA a pus în practică mare parte din măsurile prevăzute în seturile minime de măsuri de conservare a habitatelor și speciilor de interes comunitar prezente în PNA, și siturile Natura2000 administrate.

Printre aceste activități se numără:

- avizarea planurilor, proiectelor, activităților de pe raza PNA, siturilor Natura2000 administrate, cu impunerea unor condiții specifice, conform seturilor minime de măsuri de conservare pentru habitate și specii;
- controlul, monitorizarea implementării planurilor, proiectelor, derulării activităților de pe teritoriul PNA și siturile Natura2000 administrate;
- monitorizarea depozitării deșeurilor;
- controlul, monitorizarea activităților de management forestier;

- controlul, monitorizarea activităților de pășunat;
- controlul, monitorizarea activităților turistice;
- controlul, monitorizarea, interzicerea activităților, altele decât cele prevăzute în OUG 57/2007 cu modificările și completările ulterioare în zonele de protecție strictă și integrală;
- aplicarea măsurilor pentru asigurarea managementului conservării habitatelor și speciilor.

P2. TURISM

2.1. Infrastructură de vizitare

Pe teritoriul ariilor naturale protejate există un sediu administrativ și 3 centre de vizitare, după cum urmează:

- Centrul Administrativ și de Vizitare – sediul al APNA situat în localitatea Sudrigiu, județul Bihor, au fost efectuate lucrări de reparații la sistemul electric de la subsol, la sistemul de alimentare cu apă și de canalizare;
- Centrul de vizitare Gârda – Arieșeni, situat pe DN 75, între localitățile Arieșeni și Gârda de Sus, pentru partea sudică a PNA, în cadrul căruia în anul 2019 au fost efectuate lucrări de reparații la instalația de alimentare cu apă și a acoperișului clădirii, refacerea scârilor exterioare prin înlocuirea gresiei, precum și igienizarea și toaletarea arborilor din jurul curții;
- Centrul de vizitare Padiș deservește partea centrală a PNA, în cadrul căruia au fost executate lucrări de întreținere și reparații în vederea asigurării unui climat optim pentru desfășurarea activităților în interiorul centrului;
- Centrul de vizitare Doda Pili, situat în localitatea Doda Pili, pentru partea nord-estică a PNA, a beneficiat de lucrări de reparații și întreținere, astfel încât activitatea la centrul de vizitare să se desfășoare în condiții optime.

Pe suprafața ariilor naturale protejate administrate există un număr de 33 trasee turistice omologate cu o lungime totală de 499,6 km.

Panourile de informare turistică sunt amplasate în zonele cheie și cu aflux mare de turiști, fiind realizate de către APNA din resurse proprii, prin proiectele derulate sau în colaborare cu parteneri. Astfel, în anul 2019 au fost amplasate un număr de 79 de panouri informative, de conștientizare, de avertizare etc., iar 9 dintre cele existente au fost reparate.

De asemenea, sunt instalate un număr de 7 panouri de intrare în parc, în zone de interes turistic, științific, zone sensibile, căi de acces din arii naturale protejate, dintre care 3 au fost reparate în cursul anului 2019, respectiv panourile din localitatea Albac, zona Pietrele Albe și zona Aleu.

Au fost realizate lucrări de igienizare la Peștera Ghețarul de la Scărișoara împreună cu reprezentanții Primăriei Gârda de Sus, care a constatat în evacuarea deșeurilor din hârtie, lemn sau metal.

2.2. Servicii, facilități de vizitare și promovarea turismului

În cadrul centrelor de vizitare ale Parcului Natural Apuseni se promovează ariile naturale protejate și se oferă informații privind obiectivele turistice de interes. De asemenea, informații se oferă și la cele 7 puncte de informare turistică localizate în ariile naturale protejate:

- Localitatea Gârda de Sus - Comuna Gârda de Sus - Județul Alba;
- Localitatea Ghețari - Comuna Gârda de Sus - Județul Alba;
- Platoul Călineasa - Comuna Gârda de Sus - Județul Alba;
- Localitatea Scărișoara - Comuna Scărișoara - Județul Alba;
- Localitatea Sohodol - Comuna Albac - Județul Alba;
- Localitatea Nucet - Județul Bihor;
- Localitatea Beliș - Comuna Beliș - Județul Cluj.

Centrele de vizitare sunt utilizate inclusiv pentru organizarea întâlnirilor de lucru, conferințe, prelegeri, activități în parteneriat și pentru comunitatea situată pe teritoriul ariilor naturale protejate.

Analizând numărul avizelor emise de către APNA pentru realizarea de construcții/investiții având ca destinație unități de cazare și alimentație publică situate pe teritoriul ariilor naturale protejate și/sau în vecinătate, s-a constatat faptul că numărul acestora este în continuă creștere.

Personalul APNA a inventariat un număr de 118 pensiuni/hoteluri/restaurante/moteluri/etc. existente pe teritoriul ariilor naturale protejate și în vecinătatea acestora, urmând ca în anul 2020 să se continue inventarierea unităților de cazare și alimentație publică.

În ceea ce privește spațiile de campare, chiar dacă nu sunt amenajate în mod corespunzător și nu dispun de toate facilitățile necesare, acestea se găsesc în mai multe locații cum ar fi Poiana Glăvoi, Valea Sighiștelului, intravilan Padiș, intravilan Ic Ponot, intravilan Gârda de Sus. Locuri de campare mai sunt oferite și de către întreprinzători particulari, proprietari de pensiuni, sau localnici, pe terenuri proprietate privată, în zone situate în intravilan.

Cu ocazia participării la evenimentele organizate în comunitățile locale sau în afara acestora, în cadrul întâlnirilor de lucru cu factorii interesați și a dezbaterilor realizate pe tema turismului responsabil, APNA și-a exprimat în mod public susținerea pentru orice demers legal în vederea amenajării corespunzătoare a spațiilor de campare.

În anul 2019 au fost efectuate lucrări de amenajare/întreținere a punctului de belvedere situat în parcare limitrofă DN 75 Lunca - Cămpeni.

În baza unui contract de comision semnat cu un ghid autorizat, APNA oferă servicii de ghidaj/însoțire a vizitatorilor, în mod direct, doar la obiectivul Peștera Ghejarul de la Vârtoș. În cadrul acțiunilor de verificare și control derulate de către personalul din structura APNA în teren, aceștia au desfășurat inclusiv activități de îndrumare sau ghidaj.

În vederea promovării imaginii ariilor naturale protejate administrate și a Regiei Naționale a Pădurilor – Romsilva, precum și a practicării unui turism responsabil, APNA a realizat 6 categorii de materiale de promovare care au fost postate pe pagina oficială de Facebook și au fost distribuite de către personalul administrației în cadrul acțiunilor de informare și conștientizare a vizitatorilor și a comunităților locale.

În cadrul acțiunilor de promovare a imaginii parcului, reprezentanții APNA au evidențiat faptul că începând cu anul 2009 administrația parcului a obținut recunoașterea Parcului Natural Apuseni ca Destinație Europeană de Excelență, EDEN de către Comisia Europeană.

APNA a organizat două întâlniri cu factori interesați din domeniul turismului, dintre care una la centrul de vizitare Padiș și cealaltă la sediul administrației din localitatea Sudrișiu, în vederea dezvoltării de parteneriate pe tema turismului, respectiv oferirea unor pachete de servicii turistice și desfășurarea de activități specifice pe teritoriul ariilor naturale protejate. Totodată, s-au purtat discuții cu privire la utilizarea infrastructurii de vizitare a Parcului Natural Apuseni de către parteneri pentru creșterea calității serviciilor oferite vizitatorilor.

Pagina web a APNA: <http://www.parcapuseni.ro> și pagina de Facebook a Parcului Natural Apuseni conțin informații de interes turistic, precum și rezultate obținute în urma acțiunilor derulate de către personalul angajat, fiind actualizate în mod permanent.

2.3. Managementul vizitatorilor

Reprezentanții APNA au oferit informații vizitatorilor în centrele de vizitare, cu privire la obiectivele turistice care pot fi vizitate, precum și activitățile turistice ce se pot desfășura pe teritoriul ariilor naturale protejate.

În anul 2019, au fost aplicate chestionare destinate persoanelor care au vizitat ariile naturale protejate, referitoare la: numărul de persoane din care este format grupul, perioada sejurului în zonă, serviciile de cazare folosite, obiectivele pe care doresc să le viziteze, numărul de vizite în Parcul Natural Apuseni, sursele de informare cărora se datorează cunoașterea și deplasarea în zonă, atracțiile turistice cele mai importante, activități preponderente practicate în zonă, produse și/sau servicii achiziționate din zonă, servicii necesare pentru îmbunătățirea calității sejurului în zonă, elemente care influențează negativ turismul în zonă, intenționarea de a reveni în zonă.

În sezonul estival se înregistrează un aflax important de turiști în cea mai mare parte în zona județului Cluj care practică turismul de weekend, iar în timpul iernii numărul de turiști este mai

concentrat în județul Alba datorită existenței pârtiilor de schi.

Activitatea de turism a fost supravegheată de personalul de teren al APNA prin realizarea unor patrule comune cu Jandarmeria Română și Poliția Română, cu scopul prevenirii și reducerii cazurilor de acces cu mijloace motorizate în afara drumurilor publice, pe care accesul este interzis.

Majoritatea turiștilor care vizitează ariile naturale protejate sunt de naționalitate română, dar și de un număr considerabil de turiști străini cum ar fi turiști maghiari, urmați de slovaci, cehi, polonezi, francezi, etc. Obiectivele principale ale vizitei sunt reprezentate de relieful spectaculos și traseele montane deosebite, frumusețea peisajelor și prezența fenomenelor carstice.

Conform raportărilor transmise de către persoanele juridice cu care APNA are încheiat contract de administrare în parteneriat, 97174 de turiști au vizitat peșterile cu infrastructură de vizitare, respectiv Peștera Urșilor – Chișcău, Ghețarul de la Scărișoara și Poarta lui Ionele, care sunt situate pe teritoriul ariilor naturale protejate. Peștera Ghețarul de la Vârtope este administrată în mod direct de către APNA și a fost vizitată în anul 2019 de către un număr de 3189 de turiști.

P3. CONȘTIENTIZARE, CONSERVARE TRADIȚII ȘI COMUNITĂȚI LOCALE

3.1. Tradiții și comunități

Principalele activități în care sunt angrenați membrii comunităților locale din ariile naturale protejate sunt: silvicultură, prelucrarea lemnului, cultivarea plantelor, creșterea animalelor, vânătoare, pescuit, cosit, pășunat, pomicultură, minerit, comerț și turism. O parte dintre locuitori au un loc de muncă în domenii economice și desfășoară activități în afara comunităților.

Organizarea târgurilor anuale în zonele locuite precum și în zonele muntoase în timpul verii este cea mai reprezentativă și specifică datină a locuitorilor din zona Munților Apuseni.

Printre cele mai cunoscute târguri anuale se numără *Târgul lemnarilor* care s-a organizat în luna august 2019 în comuna Horea, județul Alba și *Târgul de la Călineasa* asemănător ca specific celui de pe Muntele Găina, organizat în luna iulie în fiecare an, acestea având o importanță deosebită pentru comunitățile din zonă și care evocă spiritul moșilor.

Pe parcursul anului au fost organizate și târguri periodice în comunitățile locale situate în Parcul Natural Apuseni, care au avut scop comercial și de promovare a produselor tradiționale confecționate în aceste zone. Cu ocazia organizării acestor târguri, localnicii din județul Alba (moșii) au posibilitatea să comercializeze ciubere, greble, donițe și diferite produse artizanale cum ar fi fulnicele, confecționate cu atâta măiestrie în așa numita *Tara Moșilor*, iar cei din județul Bihor (crișenii), fructe, legume, ierbururi și obiecte ceramice caracteristice zonei Beiușului.

Zonele etnografice se disting prin specific folcloric și port popular, mobilier, ceramică, piese din lemn cu destinație casnică, prin configurația gospodăriilor, prin arhitectura caselor și anexelor, prin organizarea interioarelor, printr-un sistem decorativ variat, prin componență etnică.

Reprezentanții APNA sprijină și participă în mod constant la organizarea acestor manifestări tradiționale, în vederea conservării tradițiilor și păstrarea obiceiurilor străvechi din aceste zone geografice.

3.2. Conștientizare și comunicare

Activitatea de conștientizare și comunicare a avut ca scop creșterea gradului de conștientizare a populației privind importanța conservării biodiversității, precum și informarea publicului cu privire la acțiunile derulate în vederea protejării capitalului natural al acestor arii naturale protejate. În acest sens, au fost acordate un număr de 10 interviuri și 9 articole publicate în mass-media.

Informarea și conștientizarea membrilor comunităților locale, vizitatorilor și a celorlalte categorii de factori interesați despre valorile pe care le deține zona în ceea ce privește patrimoniul natural și cultural, precum și necesitatea protecției și conservării acestuia, s-a realizat în cadrul desfășurării următoarelor acțiuni derulate de către APNA :

1. Cu ocazia desfășurării evenimentului "*Serbările Zăpezii*" organizat de către Orașul Nucet în luna februarie în satul de vacanță Vârtop, personalul APNA a oferit informații cu privire la ariile naturale protejate, au distribuit pliante și au recomandat participanților obiectivele turistice care pot fi vizitate în zonă;
2. Pe parcursul lunii aprilie a fost realizată o acțiune comună cu Orașul Nucet sub sloganul "*Fii voluntar de Ziua Pământului*", care a constat în igienizarea unei porțiuni din sectorul drumului național DN 75 Lunca – Câmpeni;
3. În luna aprilie a fost organizată o acțiune de igienizare în colaborare cu reprezentanții Primăriei Garda de Sus pe traseul Ocoale – Ghețar – Peștera Ghețarul de la Scărișoara pe o lungime de aproximativ 5 km, fiind colectați un număr de aproximativ 50 de saci de 240 l;
4. Acțiunea de igienizare a sectorului vizitabil al Peșterii Urșilor, realizată în luna aprilie cu

- sprrijinul salariaților din cadrul S.C. Transilvania Tour S.A.. În urma acțiunii au rezultat aproximativ 60 kg monede și alte categorii de deșeurii, abandonate de către turiștii care au vizitat peștera de-a lungul timpului;
5. În luna aprilie a fost efectuată o acțiune de igienizare a malurilor și a albicii râului Someșului Cald, de la vărsarea în Lacul Fântânele până în zona Ic Ponor, la care au participat atât agenții de teren ai APNA, cât și 30 de voluntari de la Outdoor Transylvania Fly Fishing Romania, reprezentanți ai Postului de Jandarmi Montani Călățele și Ocolul Silvic Beliș. Au fost colectate circa 5 mc deșeurii, care ulterior au fost transportate la punctul de colectare autorizat;
 6. În cadrul evenimentului Gala afacerilor pro – biodiversitate organizat în luna mai, s-a realizat o acțiune de conștientizare a factorilor interesați cu privire la importanța serviciilor ecosistemice din Parcul Natural Apuseni, care pot contribui semnificativ la dezvoltarea afacerilor pro – biodiversitate din zonă, aducând o serie de beneficii comunităților locale;
 7. În luna iunie în cadrul activității de instalare a vegetației lemnoase a fost organizată o acțiune de conștientizarea tinerilor din comunitățile locale, cu privire la importanța pădurilor în menținerea unui mediu adecvat în vederea dezvoltării durabile a comunităților locale, precum și dezvoltarea unei atitudini civice prin care să se asigure o contribuție constantă la protecția și conservarea capitalului natural al Parcului Natural Apuseni;
 8. La Centrul Administrativ și de Vizitare Sudrigiu a fost realizată în luna iunie, o acțiune de conștientizare destinată membrilor comisiei pentru mediu din Camera Deputaților, privind importanța Parcului Natural Apuseni și necesitatea implicării comunităților locale în desfășurarea de activități generatoare de profit utilizând resursele naturale, care să contribuie totodată, la protejarea patrimoniului natural și cultural al parcului;
 9. Acțiune de igienizare în zonele Padiș, Vărășoaia și Cetățile Ponorului desfășurată în luna iulie împreună cu studenții de la Facultatea de Educație fizică și Sport din Cluj - Napoca, unde a rezultat 6 mc deșeurii care au fost evacuate de către un operator economic în domeniu din Beiuș;
 10. La Centrul de Vizitare Gârda – Arieșeni au fost oferite informații unui grup de 22 elevi și 2 cadre didactice cu privire la rolul ariilor naturale protejate, presiunile și amenințările asupra acestora, scopul și obiectivele de management, precum și atribuțiile administrației parcului;
 11. În luna iulie la inițiativa APNA în colaborare cu Asociația Cercetașii Munților a fost organizată o acțiune de igienizare în zona Prislop - Doda Pili – Smida – Giurcuța de Sus - Ic Ponor – Obârșia Someșului, la care au participat un număr de 100 de tineri din tabăra de cercetași de pe Valea Firea, reprezentanți ai APNA, personal silvic din cadrul Ocolului Silvic Beliș și Ocolului Silvic Vlădeasa Huedin. În urma acțiunii au rezultat 200 saci de deșeurii care au fost transportați la punctul de colectare autorizat;
 12. Acțiunea de igienizare organizată în luna iulie în parteneriat cu Asociația Resurselor Educative Umanitare și Sportive, de-a lungul drumului național DN75, sector Băița - Vârtope, la care au participat un număr de 20 de persoane. În urma acțiunii au rezultat aproximativ 45 de saci de deșeurii, care au fost evacuate cu sprijinul Primăriei Orașului Nucet;
 13. APNA în colaborare cu Asociația Cercetașii Creștini Români a organizat o acțiune de igienizare în zona Doda Pili – Smida – Giurcuța de Sus. Rezultatul acțiunii a constat în colectarea a 90 saci de deșeurii de către 70 de voluntari din tabăra de cercetași de pe Valea Firea împreună cu agenții de teren ai APNA, personal silvic din cadrul Ocolului Silvic Beliș și Ocolului Silvic Vlădeasa Huedin;
 14. În luna septembrie au fost oferite informații unui grup de 16 turiști dintre care 4 copii în zona Glavoii, cu privire la importanța Parcului Natural Apuseni, obiectivele turistice de

- interes din zonă, precum și reguli de vizitare care trebuie respectate;
15. Acțiunea de igienizare denumită „*Miscare pentru un mediu curat*” organizată în luna septembrie pe raza UAT Nucet, de-a lungul drumului național DN 75, sector Băița – Vârtoș, sub egida „*Let's Do It Romania*”. Rezultatul acțiunii a constat în colectarea a 1073 saci de 120 litri de deșeurii, între 8000 – 9000 kg, care au fost transportate și depozitate de către S.C. Bene Internațional S.R.L. la punctele de colectare autorizate;
 16. La evenimentul „*Redescoperă Bihorul pe bicicletă – Parcul Natural Apusenii*” organizat în luna septembrie de către Agenția de Management al Destinației Bihor în parteneriat cu APNA, pe traseul Vârtoș – Bubești – Șaua Poniță – Cheile Galbenel, le-au fost prezentate celor peste 65 de participanți atât la punctul de pornire cât și pe traseu informații despre Parcul Natural Apusenii, obiectivele turistice din zonă, precum și un set minim de reguli care trebuie respectate în ariile naturale protejate;
 17. În luna octombrie, a fost organizată o acțiune de igienizare în zona drumului forestier Valea Stanciului și pe cursul văii Stanciului pe o lungime de 6 km inclusiv zona Cascadei Rachitele, precum și de-a lungul drumului județean DJ108 C din pasul Frislop până la intrarea în cătunul Doda Piliu, pe o lungime de 7 km. La acțiune au participat 32 de persoane din comunitatea locală de pe raza localității Răchiteșe și a rezultat în total 50 de saci cu deșeurii.

Pe parcursul anului 2019, APNA a organizat o serie de evenimente care au avut tematică diferită, specifică ariilor naturale protejate sau mediului înconjurător:

1. În data de 21 martie 2019 cu ocazia celebrării *Zilei internaționale a pădurilor* în colaborare Școala Generală „Emil Racoviță” Gârda de Sus a fost organizată o activitate de educație forestieră;
2. În data de 12 aprilie 2019 a fost organizat în Satul de Vacanță Vârtoș un eveniment în cadrul proiectului ECO KARST la care au participat factorii interesați din diverse domenii de activitate, unde a fost analizat planul de acțiune privind utilizarea durabilă a serviciilor ecosistemice de pe suprafața Parcului Natural Apusenii;
3. Cu ocazia *Zilei pământului*, în data de 22 aprilie 2019, în colaborare cu voluntari din cadrul Orașului Nucet a fost realizată o acțiune de igienizare de-a lungul drumului național DN75 Lunca – Câmpeni;
4. Cu ocazia celebrării Zilei Europene a Parcurilor, în data de 24 mai, a fost organizat în Satul de Vacanță Vârtoș evenimentul Gala afacerilor pro - biodiversitate din proiectul ECO KARST, moderat de către domnul Nicolae Furdni Iancu, ambasador cultural al Parcului Natural Apusenii;
5. Cu ocazia *Zilei Porților Deschise*, în data de 11 iunie 2019, elevii Școlii Gimnaziale Georgiu Popa Câmpeni însoțiți de cadre didactice și personal din cadrul administrației parcului, au vizitat Peștera Poarta lui Ionele, precum și Centrul de Vizitare Gârda – Arieșeni, unde au primit informații relevante atât despre ariile naturale protejate, cât și despre activitatea desfășurată de către rangeri;
6. La Centrul de Vizitare Gârda – Arieșeni a fost organizat de către Regia Națională a Pădurilor – Romsilva, faza națională a concursului „Cel mai bun fasonator mecanic”, la care au participat 34 de fasonatori mecanici din cadrul direcțiilor silvice;
7. În data de 31 iulie 2019, cu ocazia celebrării *Zilei Internaționale a Rangerului* și sub egida *Let's Do It Romania*, APNA în colaborare cu Asociația Resurselor Educative Umanitare și Sportive a organizat o acțiune de igienizare de-a lungul drumului național DN75, sector Băița – Vârtoș;
8. Cu ocazia celebrării „*Săptămâna Ariilor Protejate*” - un eveniment inițiat de Fundația Propark, APNA a realizat o activitate de educație ecologică în data 12 Septembrie 2019 împreună cu elevii Școlii Gimnaziale Nr. 1 Nucet;
9. În data de 21 septembrie 2019 septembrie, subunitățile Regiei Naționale a Pădurilor –

Romsilva, respectiv Administrația Parcului Natural Apusei și Direcția Silvică Bihor prin Ocolul Silvic Sudrigiu în colaborare cu Let's Do It România Bihor, S.C. Cornectronics România S.R.L., S.C. Eberspächer Exhaust Technology S.R.L., Primăria Orașului Nucet, Școala Gimnazială nr. 1 Nucet, Inspectoratul de Jandarmi Județean Bihor - Postul de Jandarmi Montani Padiș, Inspectoratul pentru Situații de Urgență „Crișana” al județului Bihor - Stația de Pompieri Ștei, Partizan Security S.R.L., Asociația Resurselor Educativ, Umanitare și Sportive au desfășurat acțiunea de igienizare denumită **”MIȘCARE PENTRU UN MEDIU CURAT”**, în fondul forestier situat pe raza UAT Nucet, de-a lungul drumului național DN 75, sector Băița - Vărtop.

În anul 2019, reprezentanții APNA au participat la diferite evenimente organizate în țară sau străinătate:

1. În perioada 04-08 martie 2019, reprezentanții ai APNA, au participat la întâlnirea de lucru organizată la Sarajevo, Bosnia - Herțegovina, în cadrul proiectului „Ecosystem services of karst protected areas - driving force of local sustainable development (Serviciile ecosistemice ale ariilor protejate carstice - forță motrice a dezvoltării durabile locale)”;
2. Directorul APNA a participat la Festivalul Ariilor Naturale Protejate ediția 1, organizat de către Agenția Națională pentru Arii Naturale Protejate la Muzeul Național al Satului „Dimitrie Gusti” București, în data de 19 aprilie 2019. Scopul evenimentului a fost de a promova, perpetua și conserva tradițiile, obiceiurile și artă populară - moștenire patrimonială incontestabilă, păstrată încă în comunitățile locale din ariile naturale protejate ale României;
3. În perioada 24-25 mai 2019, contabilul șef a participat cu un stand de promovare a Parcului Natural Apusei și a produselor tradiționale din zonă, la *Ziua Europeană a Parcurilor*, organizată la Parcul Național Munții Măcinului;
4. Specialistul în educație ecologică și biologul APNA au participat în data de 11 iunie 2019, cu un stand de promovare al Parcului Natural Apusei și a produselor tradiționale din zonă, la *Ziua Porților Deschise*, eveniment organizat de către Regia Națională a Pădurilor - Romsilva la sediul acesteia;
5. Directorul a participat în perioada 12-14 iunie 2019 la evenimentul organizat de Regia Națională a Pădurilor - Romsilva, cu ocazia celebrării *Zilei Silvicultorului* în localitatea Băile Herculane, județul Caraș Severin;
6. Reprezentanții APNA au participat în perioada 17-20 iunie 2019 la evenimentul final al proiectului „Ecosystem services of karst protected areas - driving force of local sustainable development (Serviciile ecosistemice ale ariilor protejate carstice - forță motrice a dezvoltării durabile locale)”, organizat la Postojna, Slovenia;
7. În data de 14 iulie 2019, reprezentanții APNA au participat la *Târgul de la Călineasa* organizat de Comuna Gârda de Sus, unde a fost amplasat standul de promovare al Parcului Natural Apusei și au fost oferite pliante și informații despre obiectivele turistice din zonă participanților interesați.
8. Personalul APNA a participat la *Târgul Național de Turism Rural de la Albac* - unicul târg de turism rural din Transilvania organizat în perioada 10-11 august 2019 în localitatea Albac. În acest sens, a fost amplasat un stand de prezentare, unde au fost distribuite persoanelor interesate o gamă variată de pliante, postere, materiale informative despre obiectivele turistice situate în ariile naturale protejate și importanța acestora;
9. În perioada 15-18 august 2019, APNA în calitate de partener, a participat prin reprezentanții săi la evenimentul *Smida Jazz Festival* din localitatea Smida, comuna Beliș, Județul Cluj, organizat de Asociația Transylvanian Cultural Development. Cu această ocazie a fost amplasat un stand unde au fost oferite informații și materiale informative despre ariile naturale protejate administrate, la peste 8000 de participanți pe parcursul celor 3 zile de festival.

De asemenea, agenții de teren din cadrul APNA au participat la o serie de evenimente desfășurate pe suprafața ariilor naturale protejate, având ca scop supravegherea și sprijinirea realizării în condiții optime a diverselor activități educative, manifestări locale tradiționale exemplu fiind *Târgul lemnurilor din Comuna Horea*, culturale și sportive cum ar fi: concursuri de alergare montană, caiac, raliu, enduro, pescuit, activități speologice, teambuilding, etc.

3.3. Educație ecologică

În anul 2019, APNA a desfășurat activități de educație ecologică adresate în principal tinerilor din comunitățile locale, precum și elevilor, studenților aparținând instituțiilor de învățământ din afara ariilor naturale protejate. Au fost prezentate diverse teme de interes, respectiv capitalul natural, promovarea imaginii ariilor naturale protejate, specificul și importanța ariilor protejate, modul de gestionare a deșeurilor, integritatea peisajului, prevederi legislative în domeniul protecției naturii, metode de poluare și efectele lor asupra biodiversității. Astfel, au fost realizate următoarele activități:

1. APNA a desfășurat în data de 31 martie 2019, cu ocazia „Zilei Internaționale a Pădurilor”, activități de educație forestieră, respectiv recunoașterea principalelor specii forestiere de arbori existente în ariile naturale protejate, la care au participat 24 de elevi însoțiți de cadre didactice din cadrul Școlii Gimnaziale „Emil Racoviță” Garda de Sus.
2. În data de 16 aprilie 2019 a fost realizată o activitate de educație ecologică constând în prezentarea principalelor specii de faună care se regăsesc pe suprafața ariilor naturale protejate și rolul acestora în ecosistem. La acțiunea desfășurată de APNA în parteneriat cu Școala Gimnazială „Emil Racoviță” Garda de Sus în cadrul programului Școala Atifel, au participat un număr de 24 de elevi aparținând acestei unități de învățământ;
3. În cadrul Centrului de Vizitare Garda - Arieșeni, a fost realizată în data de 22 aprilie 2019, o activitate de educație care a constat în susținerea unei prezentări destinată studenților cu scopul cunoașterii capitalului natural și al managementului ariilor naturale protejate și pentru promovarea imaginii parcului ca Destinație Europeană de Excelență (EDEN). La această acțiune au participat un număr de 37 de studenți însoțiți de 2 profesori din cadrul Specializării Geografia Turismului, Universitatea de Vest Timișoara;
4. În data de 17 mai 2019 a fost realizată o acțiune de educație ecologică, respectiv susținerea unei prezentări la Școala Gimnazială Răchitele pentru un grup de 24 elevi de clasa a VII-a de la Liceul Avram Iancu Cluj Napoca, care a avut ca scop cunoașterea patrimoniului natural și cultural al ariilor naturale protejate. De asemenea, au fost prezentate speciile importante de plante și animale care se află în aceste zone protejate, fiind promovată totodată, imaginea Parcului Natural Apuseni ca Destinație Europeană de Excelență (EDEN);
5. Împreună cu elevii Școlii Gimnaziale „Georgiu Popa Câmpeni” a fost realizată în data de 11 iunie 2019, acțiunea de instalare a vegetației lemnoase denumită „Împreună reîmpădurim Parcul Natural Apuseni”, în fondul forestier din zona „Șaua Ponița”, aflată la altitudinea de 1100 m, unde stratul de zăpadă persistă până primăvara târziu. Acțiunea de reîmpădurire a constat în plantarea de către elevi a unui număr de 350 puișci din specia molid;
6. În data de 28 iunie 2019 a fost realizată o acțiune de educație ecologică, respectiv susținerea unei prezentări la Centrul de Vizitare Doda Piliu unui grup de 22 elevi și cadre didactice de la Seminarele Teologice din Cluj – Napoca și Sibiu. În cadrul prezentării au fost punctate o serie de aspecte privind rolul și importanța ariilor naturale protejate, precum și modul de administrare al acestora. Pentru o mai bună cunoaștere a capitalului natural de către grupul țintă, au fost evidențiate principalele obiective turistice din Parcul Natural Apuseni, specii de plante și animale care necesită o protecție strictă, obiceiuri și

- tradiții specifice comunităților locale din zonă;
7. La Centrul Administrativ și de Vizitare Sudrigiu a fost realizată în data de 10 iulie 2019 o prezentare destinată unui grup de 22 studenți însoțiți de cadre didactice din cadrul Universității din Oradea, Facultatea de Protecția Mediului, Specializarea Silvicultură. Scopul acestei prezentări a fost de asimilare a unor cunoștințe despre ariile naturale protejate, în vederea utilizării durabile a resurselor naturale și asigurării protecției și conservării biodiversității;
 8. În data de 12 septembrie 2019, la Centrul de Vizitare Padiș a fost realizată sub egida Săptămâna Ariilor Protejate, acțiunea de educație ecologică împreună cu elevii Școlii Gimnaziale Nr. 1 Nuxet. Cu această ocazie, elevii au dobândit cunoștințe aprofundate despre cadrul natural și împrejurimile localităților în care locuiesc în zona Parcului Natural Apuseni. Totodată, aceștia au fost implicați într-un joc interactiv, de echipă, prin intermediul căruia au aflat informații despre ariile naturale protejate și cum pot fiecare să contribuie la protejarea mediului înconjurător.

În perioada 26-28 iunie 2019, APNA în calitate de partener a sprijinit S.C. Transilvania Amadou S.R.L. și a participat prin personalul desemnat, pentru al treilea an consecutiv, la desfășurarea taberei de pescuit la muscă pentru copii pe Someșul Cald. Astfel, APNA i-a revenit sarcina de a susține o prezentare adresată copiilor din comunitățile locale prezenți la activități, prin care aceștia să își însușească informații importante atât despre ariile naturale protejate, cât și despre bazinul Someșului Cald, Lacul de acumulare Fântânele și despre fauna piscicolă existentă pe cursul râului Someșul Cald.

P4. MANAGEMENT ȘI ADMINISTRARE

4.1. Echipament și infrastructură de funcționare

Echipament și infrastructură	Valori în lei, pentru:		Sursa investiției
	2018	2019	
Total construcții, din care:	4.094.640	4.131.157	
CENTRU DE VIZITARE PADIȘ	1.056.151	1.056.151	fonduri PHARE CBC
CENTRU DE VIZITARE DODA-PILE	584.610	584.610	fonduri PHARE CBC
CENTRU DE VIZITARE GÂRDA-ARIEȘENI	698.655	698.655	fonduri PHARE CBC
CENTRU ADMINISTRATIV ȘI DE VIZITARE SUDRIȘIU	1.706.352	1.706.352	fonduri PHARE CBC
RACORD ELECTRIC SUBTERAN. SUDRIȘIU	22.312	22.312	fonduri PHARE CBC
USA și GARD DE FIER Ghețar Scărișoara	11.607	11.607	fonduri PHARE CBC
Echipamente tehnologice	166.301	166.301	fonduri PHARE CBC
Mijloace de transport, din care:	219.553	219.553	
OPEL VIVARO	58.901	58.901	fonduri PHARE CBC
DACIA DUSTER LAUREATE 15 110 ES 4X4	66.106	66.106	fonduri proprii
DACIA DUSTER LAUREATE 15 110 ES 4X4	73.546	73.546	fonduri proprii
VEHICUL PT ORICE TIP DE TEREN ATV LINHAI	21.000	21.000	fonduri proprii
Mobilier, aparatură, birouică	1.248.787	1.248.787	fonduri PHARE CBC
TOTAL GENERAL	5.803.238	5.765.798	

4.2. Personal de conducere, coordonare, administrare

În conformitate cu contractul de administrare a PNA și a siturilor Natura 2000 ROSPA0081 Munții Apuseni-Vlădeasa, ROSCI0002 Apuseni și ROSCI0016 Buteasa, înregistrat la APNA cu nr. 2056/19.11.2014 structura de personal minimă aprobată este alcătuită după cum urmează: 6 persoane la birou, respectiv 13 agenți de teren / rangeri. Datorită mișcărilor de personal (demisii, angajări) numărul acestora a fluctuat, însă cu toate acestea administrația a manifestat o preocupare continuă pentru asigurarea ocupării în întregime a întregii scheme de personal aprobate conform contractului de administrare. La finalul anului 2019 există un post vacant de agent de teren / ranger, astfel situația sintetică la nivelul anului 2019 este prezentată în tabelul următor:

Număr total de personal, din care:	2019
Personal de birou	7
Personal de teren	12

În cadrul APNA, având în vedere că nu există posturi în structura de personal pentru sarcinile privind SSM, PSI, mecanizare, achiziții publice, administrare infrastructură (inclusiv clădiri) ele au fost atribuite șefului pazel și agenților de teren, activitățile aferente acestora fiind realizate suplimentar, pe lângă cele principale, conform fișei postului. Totodată, activitatea de secretariat a fost îndeplinită de către specialistul în educație ecologică, iar în ce privește activitățile de avizare (preluarea și verificarea dosarelor depuse, cererea de informații suplimentare, încadrarea legală, întocmirea avizelor) acestea au fost realizate în colaborare de către 4 salariați ai APNA, în funcție de specificul dosarelor.

4.3. Documente strategice și de planificare (stadiul de realizare a regulamentului, planul de management, a unor proiecte cu finanțare europeană/alte surse de finanțare care vizează aria naturală protejată)

Denumire document/proiect	Stadiul de realizare
Planul de management al Parcului Natural Apuseni și a siturilor Natura 2000: ROSCI0002 Apuseni, ROSCI0016 Buteasa și ROSPA0081 Munții Apuseni – Vlădeasa	<p>Planul de management al PNA a fost finalizat în cadrul proiectului PHARE CBC „Culoar carpațo-maghiar pentru conservarea biodiversității” în luna iunie 2006.</p> <p>A fost revizuit de către Consiliul Științific și Consiliul Consultativ de Administrare al PNA în anul 2008, fiind retras în urmă pentru aprobare de 2 ori în același an, în urma corecțiilor pe această temă cu autoritatea națională responsabilă.</p> <p>Începând cu anul 2010, bugetul a fost reevaluat în cadrul proiectului GEF-UNDP „Îmbunătățirea Sustenabilității Financiare a Sistemului de Arii Protejate din Carpați”, astfel încât datele rezultate din acest proiect sunt utilizate în revizuirea propunerii de plan de management.</p> <p>Începând din anul 2011 a fost propus Planul de Amenajare a teritoriului Zonă – Parcul Natural Apuseni, jud. Alba, finalizat în 2012, prin care s-au stabilit limitele intravilanțelor din PNA pe teritoriul jud. Alba și s-au corectat în GIS limitele acestor intravilanț, ulterior transpuse la Planul de management al PNA ca zone de dezvoltare durabilă.</p> <p>Pe parcursul anului 2012 a fost supus analizei APNA și CȘ revizuirea Planului Urbanistic General al comunei Belș, situată integral în parc, fiind transpuse pentru prima dată limitele zonelor de intravilanț în GIS și corelate cu zonele de dezvoltare durabilă așa cum au fost transpuse în propunerea de plan de management.</p> <p>În anul 2016 a fost întocmită propunerea de Plan de management al Parcului Natural Apuseni într-o nouă formă, incluzând date despre siturile Natura 2000: ROSCI0002 Apuseni, ROSCI0016 Buteasa și ROSPA0081 Munții Apuseni – Vlădeasa, cu consultarea Consiliului Consultativ de Administrare și avizul de către Consiliul Științific. Ulterior a fost transmis către Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor și către Agenția Națională pentru Protecția Mediului, în vederea aprobării acestuia, conform prevederilor noii contract de administrare.</p> <p>În anul 2017 propunerea de Plan de management al Parcului Natural Apuseni și a siturilor Natura 2000: ROSCI0002 Apuseni, ROSCI0016 Buteasa și ROSPA0081 Munții Apuseni – Vlădeasa se afla încă pe procedura de reglementare a Agenției pentru Protecția Mediului Chișinău.</p> <p>În anul 2018 propunerea de Plan de management al Parcului Natural Apuseni și a siturilor Natura 2000: ROSCI0002 Apuseni, ROSCI0016 Buteasa și ROSPA0081 Munții Apuseni – Vlădeasa a primit avizul de mediu emis de către Agenția pentru Protecția Mediului Chișinău și a fost transmisă spre aprobare către Agenția Națională pentru Arii Naturale Protejate.</p> <p>Ca urmare a datelor insuficiente care să fundamenteze planul de management integral, APNA a depus o solicitare de finanțare în cadrul POIM, iar în anul 2019 a fost aprobat contractul de finanțare pentru proiectul „Elaborarea Instrumentelor pentru managementul adaptiv al capitalului natural din ariile naturale protejate Parcul Natural Apuseni, ROSCI0002 Apuseni, ROSPA0081 Munții Apuseni – Vlădeasa, ROSCI0016 Buteasa” care are ca principal obiectiv elaborarea Planului de management integral al Parcului Natural Apuseni și a ariilor naturale protejate suprașse acestuia.</p>

Regulamentul Parcului Natural Apuseni, al siturilor de importanță comunitară ROSCI0002 Apuseni, ROSCI0016 Buteasa, al ariei de protecție specială avifaunistică ROSPA0081 Munții Apuseni – Vlădeasa și al ariilor naturale protejate de interes național cu care se suprapun

Regulamentul Parcului Natural Apuseni, al siturilor de importanță comunitară ROSCI0002 Apuseni, ROSCI0016 Buteasa, al ariei de protecție specială avifaunistică ROSPA0081 Munții Apuseni – Vlădeasa și al ariilor naturale protejate de interes național cu care se suprapun a fost finalizat în anul 2016, iar în urma consultării cu membrii Consiliului Consultativ de Administrare și a avizării de către Consiliul Științific, aceste s-a transmis pentru aprobare Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor, precum și Agenției Naționale pentru Protecția Mediului.

În anul 2017 Regulamentul Parcului Natural Apuseni, al siturilor de importanță comunitară ROSCI0002 Apuseni, ROSCI0016 Buteasa, al ariei de protecție specială avifaunistică ROSPA0081 Munții Apuseni – Vlădeasa și al ariilor naturale protejate de interes național cu care se suprapun a fost transmis Agenției Naționale pentru Arii Naturale Protejate în vederea aprobării.

În anul 2018 Regulamentul Parcului Natural Apuseni, al siturilor de importanță comunitară ROSCI0002 Apuseni, ROSCI0016 Buteasa, al ariei de protecție specială avifaunistică ROSPA0081 Munții Apuseni – Vlădeasa și al ariilor naturale protejate de interes național a fost avizat de către Agenția Națională pentru Arii Naturale Protejate și a fost transmis spre aprobare către Ministerul Mediului.

În anul 2019 APNA a transmis Regulamentul Parcului Natural Apuseni, al siturilor de importanță comunitară ROSCI0002 Apuseni, ROSCI0016 Buteasa, al ariei de protecție specială avifaunistică ROSPA0081 Munții Apuseni – Vlădeasa și al ariilor naturale protejate de interes național cu modulificările solicitate de către Ministerul Mediului.

RNP Romsilva - Administrația Parcului Natural Apuseni R.A. a încheiat un număr de 29 acorduri de parteneriat și protocoale de colaborare pentru diverse domenii de activitate, dintre care 3 cu autorități publice locale, 6 cu instituții de învățământ, 11 cu organizații neguvernamentale și 9 cu societăți comerciale și alte entități interesate să desfășoare activități pe teritoriul ariilor naturale protejate administrate.

RNP Romsilva - Administrația Parcului Natural Apuseni R.A. a avut calitatea de partener în proiectul „Ecosystem services of karst protected areas – driving force of local sustainable development” (Serviciile ecosistemice ale ariilor protejate din zone carstice - forța motrice a dezvoltării durabile locale), acronimul ECO KARST, proiect cofinanțat din Fondul European de Dezvoltare Regională în cadrul programului Interreg – Programul Transnațional Dunărea. Perioada de implementare a proiectului a fost 01.01.2017 - 30.06.2019, proiectul fiind în acest moment încheiat cu succes, conform parametrilor aprobați.

Începând cu anul 2019, RNP Romsilva - Administrația Parcului Natural Apuseni R.A. în calitate de beneficiar, implementează proiectul „Elaborarea instrumentelor pentru managementul adaptativ al capitalului natural din ariile protejate Parcului Natural Apuseni, ROSCI0002 Apuseni, ROSPA0081 Munții Apuseni – Vlădeasa și ROSCI0016 Buteasa”, cod SMIS 122643, finanțat prin Programul Operațional Infrastructură Mare 2014-2020, în valoare totală de 22.512.776,71 lei, având ca scop principal realizarea planului de management integrat al celor 59 de arii naturale protejate administrate de APNA.

4.4. Instruire personal

Agenții de teren au fost instruiți de către biolog și șeful pazei referitor la modul de organizare și derulare a activităților de evaluare a speciilor de faună, cu preponderență de carnivore mari (urs, lup, râs și pisică sălbatică) precum și a speciilor de cervide pentru care s-au derulat acțiunile de teren în vederea evaluării efectivelor în fondurile cinegetice care se suprapun total sau parțial pe teritoriul PNA. De asemenea, s-a explicat modul de utilizare a fișelor de monitorizare și inventariere pentru unele specii de plante și nevertebrate din PNA și siturile Natura 2000 administrate.

Responsabilul IT/GIS a realizat instructaje pentru agenții de teren referitoare la modul concret de înregistrare a locației și a datelor din teren cu echipamentele GPS din dotare, telefoanele mobile dotate cu sistem GPS, precum și referitoare la raportarea corectă a coordonatelor.

Au fost organizate instructaje periodice pe tematici specifice privind sănătatea și securitatea

muncii, prevenirea și stingerea incendiilor, legislația din domeniul conservării naturii în vigoare, cunoașterea și conservarea patrimoniului natural.

Șeful pazei monitorizează permanent aparițiile sau modificările actelor normative publicate în Monitorul Oficial, acestea fiind comunicate personalului APNA. Cu ocazia ședințelor lunare au fost prelucrate studii de caz privind constatarea faptelor care au un impact asupra capitalului natural și cultural al ariilor naturale protejate administrate de APNA.

4.5. Bugetul asigurat pentru administrarea ariilor naturale protejate, pentru anul în care se face raportarea (valoarea cheltuielilor efectuate în folosul ariei, valoarea tarifelor încasate)

Analiza cheltuielilor efectuate de APNA pe grupe de activități prevăzute în contractul de administrare, este redată în tabelul de mai jos:

-mii lei-

Denumire Activitate	Fonduri RNP	Alte Fonduri	Total	Ore Realizate
1.1. Cartare și inventariere	13,46	0,00	13,46	277
1.2. Monitorizare și statut de conservare	134,19	0,00	134,19	2.760
1.3. Patrulare, implementare reglementări și măsuri specifice de protecție	443,75	0,00	443,75	9.126
1.4. Managementul datelor	43,34	0,00	43,34	891
1.5. Reconstrucție ecologică	0,0	0,00	0,0	0
Subtotal 1. Managementul biodiversității	634,75	0,00	634,75	13.054
2.1. Infrastructura de vizitare	57,52	0,00	57,52	1.183
2.2. Servicii de turism, informare, marketing și promovare	0,72	0,00	0,72	15
2.3. Managementul vizitatorilor	33,56	0,00	33,56	690
Subtotal 2. Managementul vizitatorilor	91,80	0,00	91,80	1.888
3.1. Tradiții și comunități	0,00	0,00	0,00	0
3.2. Conștientizare publică și comunicare	21,96	0,00	21,96	460
3.3. Educație ecologică	3,53	0,00	3,53	73
Subtotal 3. Conștientizare publică, moștenire culturală, dezvolt. locală	25,49	0,00	25,49	524
4.1. Echipament și infrastructura de funcționare	604,96	36,75	604,96	12.442
4.2. Personal conducere, coordonare, administrare	241,16	154,35	395,51	4.960
4.3. Documente strategice și de planificare	64,59	0,00	64,59	1.328
4.4. Instruire personal	24,49	0,00	24,49	504
Subtotal 4. Management și administrare	935,20	191,10	1.126,29	19.233
Indirecte	0,00	0,00	0,00	0
Subtotal	0,00	0,00	0,00	0
Total general	1.687,33	191,10	1.878,33	34.700

4.6. Bugetul alocat pentru anul 2020 (sursele de finanțare, valoare, activitățile propuse)

Denunțare Activitate	Fonduri RNP	Alte Fonduri	Total
1. Managementul biodiversității			
1.1. Cartare și inventariere	14,05	0,00	14,05
1.2. Monitorizare și statut de conservare	139,99	0,00	139,99
1.3. Patrulare, implementare reglementări și măsuri specifice de protecție	462,87	0,00	462,87
1.4. Managementul datelor	45,19	0,00	45,19
1.5. Reconstrucție ecologică	0,00	0,00	0,00
Subtotal 1. Managementul biodiversității	662,10	0,00	662,10
2. Managementul vizitatorilor			
2.1. Infrastructura de vizitare	60,00	0,00	60,00
2.2. Servicii de turism, informare, marketing și promovare	0,76	0,00	0,76
2.3. Managementul vizitatorilor	35,00	0,00	35,00
Subtotal 2. Managementul vizitatorilor	95,76	0,00	95,76
3. Conștientizare publică, moștenire culturală, dezvoltare locală			
3.1. Tradiții și comunități	0,00	0,00	0,00
3.2. Conștientizare publică și comunicare	23,33	0,00	23,33
3.3. Educație ecologică	3,70	0,00	3,70
Subtotal 3. Conștientizare publică, moștenire culturală, dezvoltare locală	27,03	0,00	27,03
4. Management și administrare			
4.1. Echipament și infrastructură de funcționare	631,06	5.869,00	6.500,06
4.2. Personal conducere, coordonare, administrare	251,57	1.074,00	1.325,57
4.3. Documente strategice și de planificare	67,36	0,00	67,36
4.4. Instruire personal	25,11	0,00	25,11
Subtotal 4. Management și administrare	975,10	6.943,00	7.918,10
Indirecte	0,00	0,00	0,00
Subtotal	0,00	0,00	0,00
Total general	1.760,00	6.943,00	8.703,00

Director,
Alin Marius MOȘ

